

# Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER  
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2<sup>E</sup> JAARGANG

WOENSDAG 17 OCTOBER 1917

No. 94

## INHOUD

	Blz.
EEN LIJN VOOR INDIË .....	765
Amerikaansche Verzekeringsplannen .....	766
Oorlogskosten .....	767
De Amerikaansche Food Control Law .....	768
Financiering van den Indischen Export .....	770
Index-cijfers .....	771
AANTEKENINGEN:	
Nederlandsche Kamers van Koophandel in Zwitserland .....	771
De Vereenigde Staten en Zuid-Amerika .....	771
Oppotten van zilveren en gouden munt in Indië .....	772
BOEKAANKONDIGING .....	772
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED .....	773
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN .....	774—783
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

## INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

### WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Telegramadres: Economisch Instituut.

Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

16 OCTOBER 1917.

De geldmarkt was deze berichtperiode prijshoudend; ofschoon de hoogste koers van de vorige week niet geheel behouden kon blijven. Wissels met 3-maands looptijd werden verhandeld tot 2 à 2<sup>3</sup>/<sub>8</sub> pCt. Papier van korter looptijd werd bijna niet aangeboden.

Op de dagen dat prolongatie genoteerd werd was de rente 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> pCt. De omzetten waren echter zeer gering, zoodat herhaaldelijk geen noteering tot stand kwam.

Door den Minister van financiën wordt op 19 dezer de inschrijving opengesteld op 50 miljoen gulden schatkistpromessen vervallende 1 Februari a.s. en 20 miljoen gulden schatkistpromessen en 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> pCt.'s schatkistbiljetten vervallende 1 Mei a.s. Bij de storting op de toegewezen promessen kunnen de op 1 en 12

November vervallende oude promessen, onder aftrek van resp. f 0,32 en f 1,20 per f 1000 disconto, in betaling worden gegeven. Bij deze inschrijving is er door den Minister voor het eerst op gewezen, dat de toewijzingsbiljetten voor de schatkistbiljetten aan zegelrecht zijn onderworpen ten laste der inschrijvers.

\* \* \*

De flauwe stemming voor de wissels op de entente landen hield ook deze week aan. Londen liep verder terug en werd voor 11,05 als laagste koers afgedaan. De twee volgende dagen was er eenige verbetering tot 11,21<sup>1</sup>/<sub>2</sub> maar daarna zakte de koers weer in. Aangezien de telegrafische verbinding nog steeds onderbroken was, waren de omzetten gering. Toen officieel de oorzaak van deze stopzetting werd bekend gemaakt, en bleek dat de oorzaak niet toevallig of uit oorlogsbelang was ontstaan, maar er een opzettelijke stremming van het geheele handelstelegraafverkeer plaats vond, hield de handel bijna geheel op. Uit beschouwingen in Engelsche bladen was op te maken dat in Londen de koers nog beduidend flauwer was en er reeds voor 10,55 verhandeld zou zijn. Heden werd dit langs een omweg (uit Skandinavië) bevestigd.

De Zweedsche koers was ook deze week wederom zeer onregelmatig. Na een stijging tot circa 88 trad een daling in tot 85,50. Heden echter weder vaster ca. 85,85.

## EEN LIJN VOOR INDIË.

Niet onrechtmatige ingenomenheid met eigen landaard, maar veelzijdige ervaring, leert, dat de Nederlandsche groote scheepvaart alle deugden bezit om een allereerste plaats in te nemen in het wereldverkeer, dus niet alleen voor in hoofdzaak eigen landgenooten, eigen goederen en eigen grondgebied. Daar is onze grondige kennis en ervaring van het zeemansbedrijf. Daar is de bewonderenswaardige orde, reinheid en nauwkeurigheid aan boord, zonder den dwang en de heerschzucht, die op sommige vreemde lijnen afstuiten. Daar is bij ons welwillendheid van de bemanning ten opzichte der opvarenden en der vervoerders. En daar is de uitmuntende toestand van het materieel. Deze deugden worden algemeen erkend door de niet talrijke vreemdelingen, die van onze lijnen ervaring hebben. Hun enig bezwaar, algemeen onder hen gedeeld, geldt onze wijze van spijsbereiding, welke zij voor heete klimaten te rijkelijk voorzien achten van boter en vet. In dit zwakke punt ware gemakkelijk te voorzien.

Die groote hoedanigheden hebben aan onze lijnen op Noord- en Zuid-Amerika een wereldreputatie bezorgd en een plaats onder de allereerste en beste maatschappijen. Zelfs de kleine bootjes van onze West-Indischen maildienst genieten boven de vreemde in de zelfde vaart de voorkeur. In Oost-Azië echter

houden wij tot nog toe deze troeven ongebruikt in de hand. Wel bevaren wij van Nederlandsch Oost-Indië uit het Britsche Indië, China en Japan, maar slechts voor goederenvervoer, op onvaste tijdstippen en in hoofdzaak slechts voor de behoeften onzer eigen kolonie.

In den aanvang van den oorlog werd schrijver dezes van deskundige Engelsche zijde uit Voor-Indië gezezen op de kans, ons geboden, om in de vaart van Europa op Voor-Indië de belangrijke plaats in te nemen, tot nog toe vervuld door stoombootlijnen van vijandelijk geworden staten, en ook op die van de Duitsche Hansa-lijn tusschen Bombay en Oost-Afrika. Ook na den vrede, betoogde men, zullen die lijnen althans achterstaan bij eventueele Nederlandsche. Alleen reeds tusschen Bombay en Zanzibar voeren geregeld 4 Duitsche booten, terwijl de Oostenrijksche Lloyd 3 groote schepen per maand liet loopen tusschen eerstgenoemde haven en Triest, welke alle steeds volgeladen waren en waaraan bij het uitbreken van den oorlog juist een vierde zou worden toegevoegd, waardoor op een wekelijkschen dienst zou kunnen worden gerekend. Die lijn had een bevoorrechte positie verkregen, doordat de Britsche maatschappijen, de Peninsular & Oriental en de British India Steam Navigation Company overmoedig waren geworden en inladers zoowel als reizigers uit de hoogte en zorgeloos behandelde. De Fransche maatschappij, de oudtijds beroemde Messageries Maritimes, heeft lang haar roep ingeboet, doordat zij, niet kunnende varen zonder geweldige staatsbijdragen, zich in haar vrijheid heeft geknot gezien door tal van plichten, haar in ruil daarvan opgelegd. Daardoor heeft zij het karakter gekregen van een staatsdienst, met een overmaat van blank personeel, dat niets doet wat niet reglementair is voorgeschreven en dat het belang der gebruikers van de lijn koud laat. De Duitschers zagen hun schepen wassen in aanzien, maar wekten wrevel door den gebiedenden toon evenals door het voortdurende en ongehoorde afpersen van fooien. Voor jaren is thans hun voorkeur in Oost-Azië verkeken.

Japan is er thans op uit, de opengekomen plaatsen in te nemen. Bij de blanken bestaat intusschen geen neiging hen te begunstigen, tenzij door den nood gedrongen. Van de Scandinaven strekt de ervaring nauwelijks verder dan de vrachtvaart; zij bleef vreemd aan groote maïldiensten.

De zoogenaamde „Conferentie” van de groote Britsche compagnieën zou zeker een vreemde eend in de bijt trachten te weren; maar de ervaring met onze Zuid-Amerikalijn heeft bewezen, dat dit bezwaar door ons met goed gevolg kan worden overwonnen. De booten zouden, behalve een Nederlandsche haven, ook Zuid-Engeland dienen te bevaren, omdat vandaar de meeste uitgaande lading te verwachten is. Deskundige hulp wordt toegezegd van Britsche zijde, teneinde zich te ontworstelen aan de overmacht der Engelsche lijnen, die thans feitelijk een monopolie hebben. De lijn zou zich hetzij kunnen bepalen tot Voor-Indië, maar evenzeer aan Oost-Azië een nieuwen maïldienst kunnen schenken, dat daaraan groote behoefte heeft, voor jaren na den oorlog.

Dr. HENDRIK MULLER.

#### AMERIKAANSCH VERZEKERINGSPLANNEN

Grootsche ondernemingen eischen grootsche voorbereidingen. Zoo maken de United States zich thans op, voorbereidingen te treffen voor de nagelaten betrekkingen van hun in krijgsdienst te vallen zonen, waaraan zich de zorg voor de invaliden en verminkten nauw aansluit.

Het Amerikaansche plan is in vele opzichten zeer merkwaardig en afwijkend van wat men gewoonlijk van staatswege ziet gebeuren. De Times van 22 September bevat daaromtrent nadere bijzonderheden, die, alhoewel ook niet volledig, toch met de hier en daar elders in de pers verschenen berichten een vrij juist beeld geven van de aanhangige plannen.

Door de burgeroorlogen van 1861—'65, en uit den oorlog tegen Spanje hebben de U. S. een weinig benijdenswaardige ervaring overgehouden van de groote kosten, die het op ruime schaal toekennen van staatspensioenen aan invaliden en nagelaten betrekkingen aan de volgende geslachten opleggen. Vooral in een land met een weinig volmaakte burgerlijke stand als de U. S., is het vaak zeer moeilijk de gegrondheid van de pensioenaanvragen immer deugdelijk te controleeren. Ieder Amerikaan weet, dat er een groot aantal renten loopende zijn, die men heel wat beter nooit toe had moeten kennen, maar een reiniging van deze Augias-stal is tot nu toe nooit mogelijk geweest.

Geleerd door deze ervaringen, stelt men nu een stelsel van verzekering voor: half vrijwillig en half gedwongen, waartoe men voorloopig (wie zal thans precies kunnen zeggen hoe hoog de kosten nog op zullen loopen?) een som van \$ 23 miljoen aanvraagt, „to cover insurance liabilities incurred” en om een fonds te stichten, waarin ook de te storten bijdragen van de verzekerden zullen vloeien, om daarmee aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. De bedoeling is, dat dit fonds beheerd zal worden door het Bureau of War Risk Insurance of the Treasury Department, dat thans reeds zich met molestverzekering voor de transatlantische vaart bezig houdt. Het plan van deze verzekeringen is te voren besproken met een commissie uit het levensverzekering-bedrijf en met een aantal actuarissen. De resultaten van deze besprekingen zijn nog niet gepubliceerd maar het is wel duidelijk, dat de levensverzekering-instellingen, vooral tegen de vrijwillige verzekering, bezwaren naar voren brengen. Aan deze bezwaren lijkt de gewone tegenzin, de Staat als verzekeraar te zien, niet geheel vreemd. Maar aan den anderen kant is het voor de particuliere levensverzekering weinig aantrekkelijk thans het oorlogsrisico te aanvaarden.

Voor de gedwongen verzekering is de maximum maandelijksche rente bij invaliditeit of dood gelimiteerd tot \$ 200. Ingeval van algeheele invaliditeit zal de toe te kennen rente van 40 tot 60 pCt. van het salaris bedragen met een minimum van respectievelijk 40 tot 75 dollar per maand, soms nog aan te vullen met een extra uitkeering tot \$ 20 per maand toe als de invalide voortdurend hulp noodig heeft. Hier zien we het zeer loffelijke, maar ook zeer moeilijke, principe ingevoerd, dat de staat individueel te werk zal gaan, en niet allen over één kam behoeft te scheeren.

Verder kent men een weduwepensioen, met een minimum van \$ 30 per maand, te verhoogen indien er ook kinderen aanwezig zijn.

De weduwerente wordt uitbetaald tot 2 jaar na den dood van de vrouw of haar hertrouwen; weezenrenten duren tot het 18e jaar van het kind, maar indien dit invalide mocht zijn duurt deze rente langer, dit is zeker een merkwaardige bepaling.

Aangevuld worden deze gedwongen en gratis-verzekeringen nog met een uitkeering bij overlijden van hoogstens \$ 100, „to cover burial expenses,” blijkbaar ook na den oorlog te betalen, mits binnen een jaar na ontslag uit activen dienst.

Hiernaast nu kan men nog een *vrijwillige* verzekering sluiten, en wel een *kapitaals*-verzekering van minstens \$ 1000 en hoogstens \$ 10.000, betaalbaar bij invaliditeit of dood. Voorloopig wordt deze verzekering gesloten als een tijdelijke verzekering van jaar tot jaar tegen een premie, die waarschijnlijk niet hooger zal zijn dan \$ 8 per mille, onafhankelijk van den leeftijd. Dit laatste is geen bezwaar, het Amerikaansche leger zal, thans vooral, wel voornamelijk uit jonge gezonde mannen bestaan, voor wie het oorlogsrisico weinig gedifferentieerd zal zijn in verband met leeftijd. Wel is er verschil in verband met rang en positie in het leger, waardoor men kan verwachten, dat deze verzekering door dat deel van het leger, dat het meeste risico loopt, bij voorkeur gesloten zal worden en in mindere mate door bijvoorbeeld de admi-

nistratieve militairen achter het front. Dit is evenwel zeker: een premie van 8 per mille dekt het moderne oorlogsrisico, voor zoover wij dat nu kennen, niet en de staat zal dus een aanzienlijke bijslag moeten leveren. Men rekent in Amerika voor de eerstvolgende twee jaar op een onkostenlijst van niet minder dan \$ 556 miljoen! Zolang men evenwel niet weet, hoe en wanneer deze oorlog eens een einde neemt, blijven zulke schattingen waardeloos.

Deze vrijwillige verzekering vertoont evenwel nog een tweetal in het oog loopende merkwaardigheden. Ten eerste spiegelt de staat voor, dat men deze tijdelijke verzekeringen na den oorlog zal kunnen omzetten in een of anderen gangbaren vorm van levensverzekering, zonder eenig geneeskundig onderzoek, maar op nog nader vast te stellen premien en voorwaarden. Deze bepaling is ook voor het levensverzekeringbedrijf van ingrijpend belang.

In de oorlogvoerende landen toch zien de levensverzekeringinstellingen een groot aantal van de jonge mannen verminkt en met geschokte gezondheid van het front terugkeeren, en daarmee ontgaat hun een groot materiaal, waaruit men in normale omstandigheden de levensverzekering candidaten recruteerde. Zonder twijfel vermindert dit de acquisitie in de toekomst, daar het zeer de vraag mag heeten of de nieuwe categorieën wier leven van geldelijk belang voor het gezin zijn geworden, — denken wij o.a. aan de vele vrouwen, die de open gevallen plaatsen innemen — zooveel candidaten zullen opleveren, dat de winst hieruit het genoemde verlies kan vergoeden. Bij de centralen leidde dit bijvoorbeeld tot het oprichten van afzonderlijke instellingen tot verzekering van minderwaardige levens, in denzelfden geest als wij hier te lande reeds eenige jar enlang kennen. Verzekering van deze categorieën is in elk geval van groot sociaal belang voor den betrokken staat.

Van groot belang is echter ook de vraag: zal na den oorlog de Amerikaansche staat verzekeraar blijven, of zal men dan toch nog weer de risico's aan de bestaande instellingen overdragen? Hoe zeer het ook logisch is, dat de Staat zelf de lasten draagt voor diegene van haar zonen, die zich om harentwille hebben laten verminken, de Staat als verzekeraar is in normale omstandigheden weinig gewenscht, noch door den verzekeraar, noch door het grootste deel van het verzekering zoekend publiek.

Een tweede merkwaardigheid is het feit, dat het verzekerd kapitaal der vrijwillige verzekering niet in eens in contanten wordt uitbetaald aan den invaliden verzekerde, maar in den vorm van een lijfrente. Dit is echter geheel in overeenstemming met de gewone Amerikaansche praktijken. Bijna alle Amerikaansche levensverzekeringpolissen bevatten aan de rugzijde een gedrukte tabel, aangevende hoe groot de jaarlijksche termijnen zullen zijn, als het verzekerd bedrag niet in eens, maar in den loop van eenige jaren, hetzij als annuïteiten, hetzij als een lijfrente, wordt uitgekeerd. Hiermede wordt in de hand gewerkt, dat bedragen die anders voor kapitaalvorming bespaard bleven, als inkomen verbruikt worden. Ook nog een ander voordeel van de uitkeering ineens boven de uitkeeringen in termijnen of lijfrenten geeft men bij het besproken systeem prijs: in het bezit van eenig kapitaal kan men, eerder dan in het bezit van een rente, een goede gelegenheid aangrijpen een economisch loonend bestaan te verwerven, bijvoorbeeld door aankoop van een huis, een stuk grond, of bedrijfsbenodigdheden.

Evenwel, de voordeelen van uitkeering in termijnen schijnen in de ogen van de U. S. voor hun doel thans op te wegen tegen de uitkeering ineens. Ontegengesteldig toch wordt er veel kapitaal vermorst door dit in handen te geven van personen, die nooit gewend waren er mede om te gaan, en contrôle van staatswege op het gebruik van de ter beschikking gestelde som is niet wel denkbaar. In hoeverre hierbij ook rekening is gehouden met mogelijke latere reactivering van den invaliden en intrekking van de rente is niet duidelijk. Dat men alle moeite zal doen, door den

invalide een voor hem geschikte arbeid te doen leeren, het aantal invaliden naar mogelijkheid te beperken is wel duidelijk. De aantrekkelijkheid van de hier besproken vrijwillige verzekering wordt evenwel weer verhoogd door de bepaling, dat als de verzekerde, in het genot van de rente gesteld, overlijdt vóór dat er 240 betalingen zijn geschiedt, de aan dit aantal ontbrekende worden uitgekeerd aan de weduwe, kinderen of de moeder als deze weduwe was.

Het principe van deze verzekering, namelijk: de verzekerde betaalt een deel en de staat geeft een toeslag, is ons niet vreemd. Er zijn allerlei sociale verzekeringen op dit principe opgebouwd. Dat de verzekering vrijwillig en niet gedwongen is, is een principe dat aan de meeste sociale verzekeringen wel vreemd is. In zooverre moet deze proefneming onze levendige belangstelling wekken en kan deze ook voor de toekomstige ontwikkeling van het sociale-verzekeringwezen van veel belang zijn.

Intusschen, de zorg van de Amerikaansche regering voor het wel en wee van haar soldaten en hun betrekkingen is niet tot deze hier besproken verzekeringen beperkt. Aanzienlijke credieten worden tevens aangevraagd voor andere doeleinden. Het meest vermeldenswaardige hierbij is wel, dat de soldaat of officier een deel van zijn, vrij ruim, salaris kan doen uitbetalen aan zijn familie, waarbij dan weer de Staat toeslag kan geven. Ook hier weer het principe: wie zelf voorgeat met te zorgen, die zal de Staat helpen, wie dit niet doet is ook de Staatszorg niet waard. Dat dit principe op hooger moreele gronden berust dan dwang of uitkeeringen uit liefdadigheid of bedeeeling, behoeft welhaast niet toegelicht te worden.

A. O. HOLWERDA.

#### OORLOGSKOSTEN.

Het bedrag der oorlogskosten in den tegenwoordigen wereldstrijd is, zonder eenigen twijfel, hoogst aanzienlijk. Wij mogen wel zeggen, angstwekkend groot; immers, wanneer men overweegt, dat die kosten voor een belangrijk deel voorstellen kapitaalvernietiging, kan de stand van zaken, als eenmaal Europa weder in normale omstandigheden zal verkeeren, niet zonder groote bezorgdheid worden tegemoet gezien.

Maar, aanzienlijk als die kosten zijn, hoede men zich toch voor overdrijving!

Welnu, daaraan maakt men zich, naar het mij voorkomt, onwillekeurig schuldig, wanneer men op het voetspoor van de Statist de daar genoemde kosten berekent op 240 milliard Hollandsch geld, gelijk in het nr. van 10 October van dit blad is geschied.

De engelsche bladen hebben de gewoonte bedragen in vreemde muntsort steeds voor hun lezers te herleiden in pd. sterling en dat wel tot de oude aangenomen pariteiten. Dien weg volgende komt men thans tot een zeer onjuist resultaat.

Uit de berekening, welke hier volgt, blijkt dat de door de Statist vermelde kosten thans niet op 240 milliard Hollandsch geld uitkomen, maar slechts op ruim 153 milliard.

Alle bedragen in millioentallen.				
	Pd. St. volgens Statist	Maakt in landsmunt	Holl. wissel- koers	Maakt in Ned. Crt.
Engeland ....	4.910	£ 4.910	11.25	f 55.237
Frankrijk ....	2.820	Fr. 70.500	40	„ 28.905
Rusland .....	3.630	Rb. 36.300	38	„ 13.794
Italië .....	1.160	L. 29.000	40	„ 11.600
	12.520			f 109.536
Duitschland ..	4.700	Mk. 94.000	33	f 31.020
Oost-Hongarije	2.580	Kr. 61.920	21	„ 13.003
	7.280			f 44.023
Totaal .....	19.800			f 153.559

En nu is het wel waar, dat ook weder volgens dit staatsje men geen juiste opgave bekamt van wat de oorlog tot nu toe aan de door de Statist genoemde staten in Hollandsch geld gekost heeft, want slechts

trapsgewijze heeft de waardedaling der vreemde valuta's plaats gevonden en voor een deel zijn die kosten gemaakt toen Marken en Roebels, enz., nog hogere waarde hadden dan tegenwoordig. Doch een berekening, zooals door de Statist werd gemaakt, is toch zeker onjuist. En de verhooging van den laatsten tijd der dagelijksche oorlogskosten in verschillende landen is, ten deele althans, ook juist het gevolg van de depreciatie der valuta's aldaar.

Wat zal, wederom in Hollandsch geld berekend, de terugbetaling der ter dekking der oorlogskosten gemaakte schulden der verschillende landen kosten? Dit is weder een andere vraag. Men mag hopen, verwachten zelfs — althans voor eenige dier landen — dat de valuta's zich herstellen zullen. Maar, in het mooiste geval zal daarmee toch zeker geruime tijd gemoed zijn.

G. M. BOISSEVAIN.

[Gaarne geven wij den heer Boissevain toe, dat wie de totaalkosten van den oorlog thans in Hollandsche munt wil uitdrukken, den stand der wisselkoersen niet geheel uit het oog mag verliezen. Echter: omrekening tot den koers van den dag leidt tot de toch moeilijk te aanvaarden slotsom, dat iedere verdere verzwakking der wisselkoersen den oorlogslast oogen-schijnlijk gunstiger maakt. De heer Boissevain komt voor Rusland tot een bedrag van f 13.794 miljoen. Had hij den laagsten koers uit de debacle-periode van half September genomen, de 10 milliard had ternauwernood gehaald kunnen worden! Ten slotte is het alles saamgenomen misschien maar het beste zich te houden aan de bedragen in de eigen landsmunt, die de heer Boissevain in de tweede kolom geeft, al is vergelijking dan moeilijker. — B.]

#### DE AMERIKAANSCH E FOOD CONTROL LAW.

In het begin van Augustus is in de Vereenigde Staten van Amerika de Food Control Law aangenomen en van kracht geworden. Deze wet verdient in meer dan een opzicht onze belangstelling. Het trekt de aandacht, hoe zij in haar 27 artikelen een uitgebreide reeks voorschriften en machtigingen aan den president der Vereenigde Staten bevat, die een dergelijke omwenteling op economisch gebied zullen te weeg brengen, als het bijkans ontelbare aantal wetten, besluiten en voorschriften, die in den loop der oorlogsjaren in de oorlogvoerende en de meeste neutrale landen zijn uitgevaardigd. Bij de uitvoering der wet wordt de president bijgestaan door den voedselregelaar; tot welk ambt indertijd Herbert C. Hoover, vroeger leider van de Commission for Relief in Belgium, benoemd is.

In de laatste weken is reeds voldoende gebleken, hoe zeer de neutrale landen de gevolgen van Amerikaansche beperkende maatregelen ondervinden en er bestaat dus voor ons alle aanleiding eenige nadere aandacht te wijden aan de wet, die tot verschillende dier maatregelen heeft geleid. De Food Control Law dan heeft een veel uitgebreider strekking dan haar titel zou doen vermoeden. Zij heeft niet slechts controle van voedings- en voeder-artikelen ten doel, doch bestrijkt het geheele uitgebreide terrein der productie, zoowel van de genoemde artikelen als ook van brandstoffen (waartoe ook gerekend worden brandbare oliën en minerale gassen), meststoffen en zelfs van alle gereedschappen, machinerieën en uitrustingen, die voor deze productie noodig zijn. Verder wenscht de wet schaarschte, speculatie en andere manipulaties, die prijsopdrijving beoogen of ten gevolge kunnen hebben, te voorkomen, alsmede het vervoer en de distributie van de tot haar gebied behorende artikelen te regelen.

In de Europeesche landen, die in den oorlog aanleiding hebben gevonden tot het nemen van maatregelen met dergelijke doeleinden, zijn daartoe een zeer groot aantal wetten en besluiten noodig geweest. Uitgevaardigde maatregelen moesten dikwijls worden herzien en verscherpt en kennis van die oorlogswetge-

vingen zelfs voor ons neutrale land vereischt een heele studie op zichzelf. In Amerika nu heeft men van de Europeesche, waarschijnlijk hoofdzakelijk van de Engelsche ervaring op dit gebied, gebruik kunnen maken en de Food Control Law is een compacte, duidelijke, korte samenvatting van een groot aantal maatregelen, die ernstig ingrijpen in het economische leven der Vereenigde Staten en die toonen, hoezeer het der Amerikaansche Regeering ernst is met haar voor-nemen, den economischen oorlog met alle kracht te voeren.

Het is niet mijn bedoeling een gedetailleerd overzicht van de wet te geven, doch ik wensch op enkele der meest opvallende voorschriften de aandacht te vestigen.

De wet bevat gedeeltelijk bindende voorschriften, die bij haar uitvaardiging direct van kracht worden; gedeeltelijk bevat zij aanwijzingen, die de president heeft op te volgen bij zijn uitvaardiging van verschillende besluiten, waartoe de wet hem speciale machtiging geeft. Een der belangrijkste, ook zonder verdere tusschenkomst van den president geldige voorschriften, is wel het absolute verbod van fabricatie van gedistilleerde alcoholische dranken uit voedings- en voeder-artikelen en vruchten. Zelfs de invoer van die artikelen is verboden. In verschillende Staten der Unie bestond reeds een matigheids-wetgeving, die echter in de meeste gevallen slechts een kleine beperking van het gebruik tengevolge heeft gehad en veel gelegenheid tot ontduiking bood. Inplaats daarvan brengt nu de Food Control Law met een enkel artikel, voor zoolang de Vereenigde Staten in oorlog zijn met Duitschland (want de wet zal slechts van kracht zijn zoo lang die oorlogstoestand bestaat), voor de geheele Unie het absolute verbod. Wel mogen nog de zoogenaamde alcoholvrije dranken worden vervaardigd, waaronder verstaan worden die dranken, die slechts een minimaal percentage alcohol bevatten, doch de president is gemachtigd, wanneer hij dit voor de handhaving van den voedselvoorraad wenschelijk acht, het veroorloofde alcoholpercentage dezer dranken te verlagen of zelfs de fabricatie er van geheel te verbieden. Slechts voor de vervaardiging van munitie en ander militair gebruik blijft de fabricatie geoorloofd. De president kan zelfs beslag leggen op de in het land aanwezige voorraden gedistilleerde alcoholische dranken om deze voor militaire industriële doeleinden te laten gebruiken, indien hij meent, dat de daardoor te verkrijgen bezuiniging in het verbruik der grondstoffen noodig is.

Behalve van Rusland is mij zulk een radicale maatregel op het gebied der beperking van het alcoholverbruik in geen der oorlogvoerende landen bekend.

Ten einde de uitbreiding van den verbouw van tarwe aan te moedigen, geeft de Food Control Law den President het recht den verbouwers een minimumprijs voor hunne tarwe te garandeeren, zoodra hij meent, dat eene aansporing tot zulk eene uitbreiding wenschelijk is. Voor de in 1918 te oogsten tarwe garandeert de wet echter reeds nu den boeren een minimum-prijs van \$ 2 per bushel voor No. 1 Northern Spring Wheat, geleverd aan de belangrijkste binnenlandsche markten. Op dezen prijs zullen de gegarandeerde prijzen voor de andere tarwesoorten volgens eene vaste schaal worden gebaseerd. Om aan deze garantie de noodige kracht te verleen, heeft de President het recht om, indien de marktprijs van tarwe dreigt beneden het gegarandeerde minimum te dalen, tarwe aan te koopen, op te slaan en later weder te verkopen. Reeds is daarvoor eene vennootschap opgericht met een kapitaal van 50 miljoen dollars, geheel gefourneerd door de Regeering der Unie. Tevens is in het einde van Augustus de prijs vastgesteld op \$ 2,20 per bushel No. 1. Northern te Chicago met andere soorten en markten naar verhouding.

Wanneer de President dat noodig oordeelt tot bereiking van het doel der wet, mag hij bedrijven, betrokken bij den invoer, de productie, den opslag en de distributie der in de wet genoemde artikelen verbie-

den, voorzover zij niet in het bezit zijn van eene hun door de Regeering verstrekte vergunning.

Reeds spoedig is dit stelsel toegepast op den handel in tarwe en rogge, alsmede op het industriele verbruik van die artikelen. Niet alleen wordt daarbij de taak van iederen vergunninghouder omschreven, maar de bedrijven blijven voortdurend onderworpen aan nauwkeurige voorschriften. Zelfs heeft de Regeering einde Augustus besloten den geheelen tarweoogst door de handen der zoeven genoemde vennootschap te doen gaan, die dan aan de groote aanvoermarkten te eenig koopster optreedt, om daarna voor de distributie aan industrie en handel te zorgen, waarbij zij de aan ieder bedrijf toe te kennen hoeveelheden alsmede de te behalen winst vaststelt. Eene speciale commissie, bestaande uit graanhandelaars, die verplicht zijn zich geheel los te maken van hunne zaken, is benoemd voor de leiding van dit gedeelte der Regeerings-bemoeiing. Een der aanleidingen tot de instelling van dit Regeerings-tarwebedrijf heeft zeer waarschijnlijk gelegen in een ander gevolg van de Food Control Law en wel de afschaffing van den termijn-handel in tarwe.

Deze afschaffing spruit voort uit een sterk in de handelsgebruiken der Vereenigde Staten ingrijpend voorschrift der wet. Daarin wordt de President gemachtigd tot het verhinderen van nadeelige verhooging, verlaging of fluctuatie van prijzen en nadeelige speculaties in levensbenodigdheden. De wet noemt deze praktijken „evil practices” en daar zij in één adem met deze onvriendelijke uitdrukking den President het recht geeft om voorschriften te geven voor zaken aan beurzen en termijnmarkten en deze zelfs geheel te verbieden, is de verontwaardiging van den Amerikaanschen bona fide beurshandel opgewekt tegen het ambtenarendom, dat nog steeds de goede zijden van den termijnhandel niet inziet. Vooral sedert de President door bemiddeling van den voedselregelaar van deze machtiging gebruik gemaakt door allen termijnhandel in tarwe eenvoudig te doen staken, bevat ieder Amerikaansch vakblad, dat in verband staat met den graanhandel, bittere opmerkingen omtrent deze „evil practices”, alsmede artikelen, waarin het nut der termijnmarkten en de gevaren, die haar sluiting meebrengt, worden besproken. De termijnmarkten hebben namelijk reeds sedert tientallen van jaren meegewerkt tot de verkrijging van een geregelden, over het geheele jaar verdeelden aanvoer der graanoogsten naar de hoofdmakten en daarbij den graanhandel gemaakt tot een geordend, solied bedrijf zonder de vele uit prijsveranderingen voort-spruitende gevaren, die zonder termijnmarkten den graanhandelaar zouden hebben bedreigd. Door deze werking hebben de termijnmarkten den graanhandel op een hooger peil gebracht dan zonder haar invloed allicht het geval zou zijn geweest. Wanneer namelijk een Amerikaanse graanhandelaar, die in de graan-uitvoerende staten gevestigd is, zijn inkoop bij de boeren doet met de bedoeling het door hem gekochte graan in zijn bergplaatsen op te slaan, te reinigen en tot standaard kwaliteit te mengen om het daarna naar de verbruikscentra te verkoopen, dan combineert hij zijne inkoop met verkoopen in een der vele termijnmarkten. Hij heeft niet de bedoeling die termijnverkoop werkelijk in natura te leveren, doch regelt zijn inkoop prijs zoodanig, dat daartegenover zijn termijnverkoop hem een winstmarge laat. Wanneer nu het oogenblik van verkoop der opgeslagen partijen aangebroken is, en de voorraad dus geleidelijk gelijkwijd wordt, dekt de handelaar tegelijkertijd zijn termijnverkoop. Meestal blijft de verhouding tusschen den graanprijs in den gewonen handel en den prijs in de termijnmarkt geruimen tijd onveranderd, zoodat bij het einde der transactie de handelaar een eventueel verlies op zijn voorraad goed gemaakt ziet door een overeenkomstige winst op zijn termijncontract. Het is duidelijk, dat een handelaar dus door de termijnmarkt gevrijwaard wordt voor verliezen, die hij door eventuele prijsdaling anders waarschijnlijk op zijn voorraad had moeten lijden. Hetzelfde geldt voor

den molenaar of anderen industrieel, wiens bedrijf slechts in zooverre van dat van den gewonen handelaar verschilt, dat hij niet het graan zelf, doch het door hem daaruit vervaardigde product verkoopt. Ook de exporteurs kunnen dank zij de termijnmarkten aan hun handel vrijwel alle speculatief gevaar ontnemen door tegenover verkoopen naar buiten zich door inkoop in de termijnmarkt te dekken. Wanneer het oogenblik van verscheping aanbreekt, wordt het termijncontract gelijkwijd en de overeenkomstige, ter verscheping benodigde hoeveelheid in de gewone markt aangekocht. Juist doordat exporteurs en andere als verkoopers optredende koopliden steeds als koopers in de termijnmarkt aan de markt zijn, en diegenen, die in verband met den aard van hun bedrijf voorraden dienen te houden steeds in de termijnmarkt wenschen te verkoopen, bestaat aan de termijnbeurzen steeds ruim gelegenheid tot koopen en verkoopen.

Wanneer de termijnbeurzen hun zoeven beschreven invloed niet kunnen doen gelden, loopen dus de handelaren in graan, waarvan de prijzen zoo dikwijls aan sterke fluctuaties onderhevig zijn, groote financiële risico's. Beperking van dit risico kan slechts worden gevonden in inkrimping van het bedrijf, waardoor het ter markt brengen van den oogst wordt belemmerd en vertraagd. De zeer geringe omvang der aanvoeren van tarwe aan de Noord-Amerikaansche markten in het begin van het onlangs aangevangen seizoen wordt dan ook veelal geweten aan de dreigende opheffing der termijnbeurzen, welke kort daarna werkelijkheid geworden is. Ofschoon ook andere oorzaken daarvoor zijn aan te wijzen, is zeker gedeeltelijk door die opheffing juist in den tijd, toen de tarwevoorraden in Noord-Amerika op onrustbarende wijze begonnen te slinken, aanvulling van dien voorraad uitgebleven en hebben zelfs de meelmolens zich verplicht gezien hunne productie sterk in te krimpen.

Het valt niet te ontkennen, dat dit gevolg van het opheffen der termijnmarkten te betreuren valt. De Amerikaanse autoriteiten hebben zich daarbij blijkbaar laten leiden door de overtuiging, dat het kwaad door de termijnmarkten gesticht, groot genoeg was om haar opheffing te rechtvaardigen en de minder aangename gevolgen daarvan te aanvaarden. Het voornaamste gebrek van den termijnhandel zetelt ongetwijfeld in speculatie op touw gezet door personen, die de termijnzaken niet beschouwen als een onderdeel van hun bedrijf, zoeven beschreven, doch die eenvoudig koopen of verkoopen in de verwachting later hun contracten met winst te kunnen likwideeren. Beveerd wordt, dat gering van zulke zaken, die de prijzen onnoodig doen rijzen of dalen (doch de rijzingen zijn meér speciaal als nadeelige verschijnselen beschouwd) zeer goed mogelijk zou zijn geweest met instandhouding der termijnmarkten, die dan verder ongestoord hun regelenden invloed op de distributie van den tarweoogst zouden laten gelden. Met kwalijk verhalen spot wijzen de tegenstanders van de opheffing der termijnmarkten daarbij op het feit, dat het juist een der geallieerde regeeringen is geweest, die de enorme prijsstijging van tarwe aan de termijnmarkt te Chicago heeft teweeggebracht door inkoop aldaar van enorme hoeveelheden tarwe per Mei, met het doel om in tegenstelling met de eigenlijke bedoeling van den termijnhandel de tarwe in natura in ontvangst te nemen. Juist door deze inkoop werd een ongekende prijsstijging teweeg gebracht, omdat spoedig bleek, dat te Chicago veel minder tarwe beschikbaar was dan de gezamenlijke aankopen der bedoelde regeering droegen.

De stagnatie in de tarwe-aanvoeren, welke reeds een aanvang nam, toen de staking der termijnzaken dreigde en nadat deze tot werkelijkheid was geworden, grootere afmetingen aannam, moest worden tegengegaan. Dat was slechts mogelijk door een distributiesysteem van tarwe, waarin aan termijnzaken geen behoefte was en waarin de staat een gedeelte der taak van den handel overnam. Dat systeem was de zoeven

beschreven werkzaamheid der daarvoor ingestelde commissie van graanhandelaren. -

De opheffing van de termijn-markten voor tarwe heeft voornamelijk de bestrijding van prijsopdriving ten doel, evenals eenige andere voorschriften betreffende verbod van vernielen, verkwistend verbruik, of opslag, grooter dan overeenkomt met de gewone behoeften in het bedrijf van den eigenaar voor alle in de wet genoemde goederen.

Ter bereiking van eene geregelde distributie geeft de wet den President het recht tot requisitie of aankoop van velerlei artikelen en zelfs tot naasting en exploitatie van fabrieken, waar levensbehoeften worden vervaardigd, terwijl zij hem tevens machtigt de prijzen van steenkolen en cokes vast te stellen.

Ik heb tot nu toe niet speciaal vermeld gezien, dat de beperking in den uitvoer naar de neutrale landen, die in de laatste maanden in steeds toenemende mate in Amerika wordt toegepast, een gevolg is van de Food Control Law, doch waar deze maatregelen telkens door den voedselregelaar worden uitgevaardigd, mag worden aangenomen, dat deze zich daarbij naast de bekende uitvoerverbod-proclamatie van den president ook op de Food Control Law baseert, die hem immers als gemachtigde van den President de geheele regeling van de distributie der levensbehoeften in handen geeft.

Uit deze beknopte beschrijving der wet blijkt, welk een groot gedeelte van het economische leven der Vereenigde Staten zij bestrijkt en welk eene uitgebreide macht tot vervorming van dat leven zij den President geeft. In de Europeesche landen hebben op dit gebied eene lange reeks van maatregelen de bevolkingen langzamerhand aan de groote veranderingen doen gewennen, doch het Amerikaansche volk heeft zich in enkele weken van vrijwel algeheele vrijheid verplaatst gezien in een stelsel van strenge beperkingen en toezicht op zijne bedrijven en het zal de moeite loonen om na te gaan in hieverre die plotselinge toepassing van de tegelijkertijd zoovele veranderingen brengende voorschriften mogelijk is en hoe de bevolking die ontvangst. Zeker een interessant experiment van economische wetgeving.

J. S.

#### FINANCIERING VAN DEN INDISCHEN EXPORT.

Het op 27 Juli j.l. door den President van de Javasche Bank te Batavia uitgebracht verslag over het boekjaar 1916/1917 der bank, bevat enkele belangwekkende mededeelingen over de wijze waarop in het verslagjaar de financiering van den Indischen export plaats vond.

Aanvankelijk was het de Javasche bank mogelijk door goudzendingen uit Londen zich de noodige fondsen in Amsterdam te verzekeren. Stijgende assurantiepremiën voor het vervoer over de Noordzee waren echter oorzaak dat naar andere middelen moest worden uitgezien om den goudvoorraad te Amsterdam aan te vullen. Met Engeland kwam een regeling tot stand waarbij — naar de woorden van het verslag — „de Javasche Bank voor het grootste gedeelte van haar beschikbaar rekeningcourantsaldo in Londen in plaats van goud te verschepen 5 pCt. Treasury bills met een looptijd van 6 maanden ontving, welke bills door de Bank of England werden gegarandeerd tegen den koers van f 12 betaalbaar werden gesteld te Amsterdam ter keuze van den houder. De Nederlandsche Bank werd bereid bevonden om eventueel aan de Javasche Bank een voorschot in rekening-courant te verstrekken met onderpand van deze Treasury bills, terwijl verder aan de Javasche Bank door de Engelsche Regeering werd toegestaan om zoo noodig, alnog een zeker bedrag in goud van Engeland naar Nederland te exporteeren. Door deze regeling was het der Javasche Bank mogelijk hare middelen te Amsterdam naar behoefte aan te vullen en werd het bedrag harer buitenlandsche wisselportefeuille aanmerkelijk versterkt. Nadat op die wijze de Javasche Bank zich

de versterking harer middelen in Nederland verzekerd had, konden de koersen op Amsterdam geleidelijk weder tot het normale peil worden teruggebracht. Op den 7en September waren die koersen voor telegrafische transferts van Indië op Nederland 99½ en voor zicht 99¾, waarop zij gedurende het verdere gedeelte van het jaar zijn gebleven.”

Ook de goudvoorraad in Indië kon, dank zij verschillende transacties door goudremises uit Amerika belangrijk worden vergroot, zoodat de komende financiering van een grooten en tegen hoogen prijs verkochten suikeroogst met alle gerustheid kon worden tegemoet gezien. Als bekend, werd evenwel tusschen de Engelsche suiker-commissie en een syndicaat van Amsterdamsche bankiers een regeling getroffen voor de financiering van een deel van de op Java gekochte suikers, waardoor £ 5.000.000 minder aan suikerwissels op de markt kwam. „De verdere financiering van den suikeroogst geschiedde door het openen door eerste klasse banken te Londen van wisselcredieten, en de daartegen getrokken wissels werden in de open markt aangeboden. Aangezien de Javasche Bank voor die wissels den eisch had gesteld, dat zij ten allen tijde over het equivalent in goud zou kunnen beschikken, welke conditie niet vast werd toegezegd, onthield de Javasche Bank zich van het koopen dier wissels. De in Nederlandsch-Indië gevestigde Nederlandsche bankinstellingen onthielden zich ook dit jaar grotendeels van het koopen van eenig ander devies dan Amsterdam en Amerika, omdat de koersen op het buitenland te veel aan fluctuaties onderhevig waren, zoodat ten slotte de alhier gevestigde Engelsche banken zoo goed als het geheele in wissels aangeboden bedrag voor de financiering van den suikeroogst, zoowel als voor vele andere producten hebben opgenomen, waartoe zij natuurlijk den steun van de Javasche Bank hebben gehad, zoowel in den vorm van tijdelijke verstreking van voorschotten als door het overnemen bij de afwikkeling der transacties van telegrafische transferts op Amsterdam, waardoor het voor de Javasche Bank weder overbodig werd om ter versterking van hare middelen in Nederland een beroep op de Nederlandsche Bank te doen.”

Een andere omstandigheid, die de Javasche Bank tot ingrijpen noopte, was de voortdurend gunstiger wordende betalingsbalans van Britsch-Indië. Zooals de lezer weet, heeft deze omstandigheid, samen met de stijgende zilverprijzen van enkele weken geleden, het Engelsche gouvernement er zelfs toe gedwongen den koers der rupee van 1/4 op 1/5 te verhoogen. Intusschen was, zooals het verslag der Javasche Bank mededeelt, ook reeds ten vorigen jare het verloop der koersen van Britsch-Indië op andere landen zoodanig, dat zelfs voor 1/5 geen transferten waren te plaatsen.

„De import in Nederlandsch-Indië van opium en goenizaakken ondervond hiervan de groote moeilijkheden en teneinde die import alnog mogelijk te maken, stond de Javasche Bank haar goud af voor export, terwijl bovendien getracht werd de naar Britsch-Indië verkochte Java-suiker in het vervolg niet via Londen, doch direct te financieren. Alvorens tot den export van goud over te gaan werd getracht met de Britsch-Indische Regeering tot overeenstemming te komen om het goud niet van Java te verzenden, maar het alhier te earmarken, teneinde dat goud weder te kunnen vrijgeven, wanneer Britsch-Indië exportartikelen van Nederlandsch-Indië noodig zou hebben. De wettelijke bepalingen in Britsch-Indië verzetten zich tegen een dergelijken maatregel, maar bij eene eventuele verandering dier wettelijke bepalingen zal men er wel op bedacht zijn dat het onderhouden van een Gold Exchange Standard systeem, zooals in Britsch-Indië bestaat, het noodig maakt dat goud in verschillende wereldplaatsen kan worden geëarmarkt.”

Het verslag bevat ditmaal, naast de gewone grafische voorstelling der gemiddelde maandcijfers betreffende metaalvoorraad, uitzettingen en obligo's over de laatste tien jaren, een aantal welgekozen en

duidelijke diagrammen in kleuren, die een overzichtelijk beeld geven van het bedrijf en de ontwikkeling der bank.

### INDEX-CIJFERS.

Zooals reeds de vorige maal — blz. 714 — werd medegedeeld, voorzag de Economist dat de in September getroffen maximum-prijstellingen niet zonder invloed zouden blijven op het index-cijfer over deze maand. De prijsregeling treft in de eerste plaats de voornaamste voedingsmiddelen, granen en meel zoo goed als vleesch. Vandaar de belangrijke daling van de eerste groep, waarvan het totaalcijfer van 1342 viel op 1221½. Alleen aardappels stegen een weinig, terwijl rijst op hetzelfde niveau bleef. Intusschen heeft deze daling slechts een zeer geringe verlaging van het algemeene index-cijfer tengevolge kunnen hebben, doordat zowel de groep der andere voedingsmiddelen als die der diversen niet onbelangrijk stegen. Thee, boter, petroleum en talk zijn hiervan de oorzaak. Vooral wat de thee betreft dringt de Economist aan op een uiterst spaarzaam verbruik.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April "	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli "	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Juli "	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
" Aug. "	641	369	626	474	588	2698	122,6
" Sept. "	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
" Oct. "	656½	400½	560	458	657	2732	124,2
" Nov. "	683	407½	512	473	684½	2760	125,5
" Dec. "	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
" Jan. 1915	786	413	535	521	748	3003	136,5
" Febr. "	845	411	552½	561½	761	3131	142,3
" Mrt. "	840	427	597	644	797	3305	150,2
" April, "	847	439½	594½	630	816	3327	151,2
" Mei "	893	437	583	600	814	3327	151,2
" Juni "	818	428	601	624	779	3250	147,7
" Juli "	838½	440½	603	625	774	3281	149,1
" Aug. "	841	438½	628	610½	778	3296	149,8
" Sept. "	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
" Oct. "	834	443½	681	631½	781	3371	153,2
" Nov. "	871½	444	691	667½	826	3500	159,1
" Dec. "	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
" Jan. 1916	946½	465	782½	761½	884½	3840	174,5
" Febr. "	983	520½	805½	801½	897½	4008	182,2
" Mrt. "	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
" April, "	970½	511	794½	895	1019	4190	190,5
" Mei "	1024	529	805	942	1019	4319	196,3
" Juni "	989	520	794	895	1015	4213	191,5
" Juli "	961	525	797	881	1040	4204	191,1
" Aug. "	999½	531½	882	873	1086	4372	198,7
" Sept. "	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
" Oct. "	1124½	543	990½	850½	1087½	4596	208,7
" Nov. "	1177½	558	1081	850½	1102	4779	217,2
" Dec. "	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
" Jan. 1917	1310	561	1137	825½	1119½	4953	225,1
" Febr. "	1312½	581½	1189	829½	1159½	5072	230,5
" Mrt. "	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
" April, "	1362	642	1240	842	1293	5379	244,5
" Mei "	1376½	648	1261½	839½	1286½	5412	246,0
" Juni "	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
" Juli "	1333½	607	1512	840	1296½	5589	254,4
" Aug. "	1342	670	1504½	830	1311½	5658	257,1
" Sept. "	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1

De kleine stijging in de groep der weefstoffen hangt samen met een geringe verhooging van de katoenprijzen, terwijl de eveneens geringe daling in de groep delfstoffen door een vermindering van den koperprijs met £ 10 per ton is veroorzaakt.

**Kleinhandelsprijzen.** Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft in hare publicatie der kleinhandelsprijzen een wijziging gebracht. Tengevolge van de buitengewone omstandigheden komt het steeds vaker voor, dat een artikel tijdelijk door één

of meer der coöperaties niet wordt verkocht, waardoor het gemiddelde cijfer geschaad wordt en van de prijsbeweging geen juist beeld meer kan worden verkregen. Om deze reden worden voorhands alleen die artikelen opgenomen, waaromtrent in de verslagmaand en de daaraan voorafgaande door dezelfde coöperaties prijsopgaven worden verstrekt. Aan vergelijkingscijfer zijn hierom slechts te geven:

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1e half-jaar 1917	Juli 1917	Aug. 1917
Kaas (Leidsche) ..	140	139	160	180	207	220	227
Koffie .....	94	88	41	100	108	114	115
Margarine .....	127	99	102	110	118	122	123
Olie (boter) .....	94	97	130	149	194	233	235
" (raap) .....	136	137	192	214	282	345	321
Stijfjel .....	103	107	130	157	243	360	377
Stroop .....	100	100	125	161	179	182	182
Suiker (basterd) ..	89	91	105	115	116	116	116
" (melis) .....	85	89	98	102	103	103	103
Zout .....	80	80	90	90	100	100	100

Als bekend zijn de verhoudingscijfers ontleend aan de prijzen van de Coöp. Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht en Leeuwarden en de Coöp. Winkelvereniging, vroeger van „Eigen Hulp”, te 's-Gravenhage. De prijzen van het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

### AANTEKENINGEN.

**Nederlandsche Kamers van Koophandel in Zwitserland.** — De dagbladen brengen het bericht van de vrijwel gelijktijdige oprichting van een tweetal Kamers van Koophandel in Zwitserland, de een voor Fransch Zwitserland, gevestigd te Genève, de andere te Zürich, voor Duitsch Zwitserland. Blijkens een mededeeling in „Handelsberichten” is van de Kamer te Genève voorzitter de heer K. W. Vermaire, Nederlandsch consul aldaar en secretaris Jhr. de Jonge van Ellemeet. Van de Züricher Kamer is eveneens de aldaar gevestigde Nederlandsche consul, de heer H. von Claparède Crola, voorzitter, terwijl het secretariaat waargenomen wordt door den heer Dr. H. Bleier, syndikus: Dr. E. Keller-Huguenin. De jaarlijksche contributie bedraagt resp. frs. 20 en 30. Het nog veel te geringe aantal van Nederlandsche Kamers van Koophandel in den vreemde is hiermede met twee vermeerderd. Dergelijke Kamers kunnen, zoo spoedig er in het bestuur enkelen zijn, die zich met liefde aan hun taak geven, zeer veel nut stichten. Met de beide nieuwe Kamers moge dit het geval zijn.

**De Vereenigde Staten en Zuid-Amerika.** — Over de vraag of inderdaad de Vereenigde Staten wel in voldoende mate profijt hebben weten te trekken van de „golden opportunity” hun in Zuid-Amerika geboden, wordt, gelijk den lezer bekend is, verschillend geoordeeld. Het is daarom goed het woord te geven aan de cijfers.

Uitvoer in \$ uit de Vereenigde Staten naar:

	1914	1915	1916
Argentinië ..	45.179.089	32.549.606	66.378.366
Brazilië ....	29.963.914	25.629.555	40.572.197
Chili .....	17.432.392	11.377.181	24.239.826
Peru .....	7.141.252	5.873.474	9.526.230
Uruguay ....	5.641.266	5.171.323	10.287.384
	105.357.913	80.601.139	151.004.003

Invoer in \$ in de Vereenigde Staten uit:

	1914	1915	1916
Argentinië ..	45.123.988	73.776.258	112.512.420
Brazilië ....	101.329.073	99.178.728	132.663.984
Chili .....	25.722.128	27.689.780	64.154.859
Peru .....	12.175.723	12.596.648	24.826.689
Uruguay ....	7.715.144	10.492.649	14.475.478
	192.066.056	223.734.063	348.133.430

De handelsattaché van de Amerikaanse legatie te Rio de Janeiro, die bovenstaande cijfers in het orgaan van de American Chamber of Commerce for Brazil te

berde brengt, voegt er de opmerking aan toe, dat, gezien de uitvoercijfers uit de Vereenigde Staten, zijn landgenooten zich blijkbaar slechts langzaam reukenschap hebben gegeven van de mogelijkheden in de Zuid-Amerikaansche staten. Veel sneller is de uitvoer naar de Vereenigde Staten gegroeid, wat, gelijk bekend, in hooge mate aan de financiële positie der Zuid-Amerikaansche staten is ten goede gekomen.

*Oppotten van zilveren en gouden munt in Indië.* — Het in dit nummer reeds aangehaald verslag der Javasche Bank over 1916/17 vermeldt, hoe ook in het afgelopen jaar weder op ruime schaal afvloeiing van zilveren munt in de bevolking viel te constateeren. Gevolg was, dat de hoeveelheid zilveren standpenningen in handen der Bank met bijna  $f 10\frac{1}{2}$  millioen verminderde en bij het einde van het verslagjaar gedaald was tot  $f 23.668.585,28$ , wat de bank aanleiding gaf bij de Regeering aan te dringen op zooveel mogelijk spoed bij de aanmuntning van nieuw zilvergeld. Middelerwijl heeft de bank, teneinde het zilver nog zooveel mogelijk te sparen, voor de oppottende bevolking vreemde gouden munt verkrijgbaar gesteld, een maatregel, waard in de annalen van ons Indische muntwezen geboekstaafd te worden!

### BOEKAANKONDIGING.

*After War Problems* by the Earl of Cromer, Viscount Haldane, the Bishop of Exeter, Professor Alfred Marshall & others. Ed. by W. H. Dawson. London George Allen & Unwin Ltd. 1917. 360 p.

Te midden van de strijd in omvang toenemende litteratuur, welke zich bezighoudt met de vraagstukken op economisch en politiek gebied, waarvoor de verschillende landen zich na den oorlog zullen zien gesteld, neemt dit boek een bijzondere plaats in. De heer Dawson toch is erin geslaagd een reeks mannen bijeen te brengen, elk op hun gebied tot de meest competente behoorend, die in kort, dikwijls bijna te kort bestek over een onderdeel van het vraagstuk hun meening geven. Eenzelfde vertrouwen in de toekomst van het Engelsche volk doortintelt ongetwijfeld het gansche boek; die heeft evenwel niet verhinderd, dat vrijwel alle bijdragen zijn van een in deze tijden weldadige soberheid.

De eerste 20 bladzijden van den tekst worden gevormd door een zeer belangrijke beschouwing van de hand van Earl Cromer over „Imperial Federation”, opgesteld in de laatste maanden voor zijn dood. De bijdrage is voor alles een waarschuwing van den ervaren en voorzichtigen staatsman aan zijn landgenooten. „Reorganisatie van het Britsche imperium” is geworden tot een leus van den dag. En inderdaad zijn er onderwerpen, als in de eerste plaats de buitenlandsche politiek en straks wellicht de organisatie der rijksverdediging, die in de toekomst niet meer geheel buiten de Dominions om zullen mogen worden geregeld. Niet echter dan met de grootste omzichtigheid zal aan het rijksbouwwerk kunnen worden gearbeid. Tegenover de onzen lezers bekende denkbeelden van den Round-Table groep — zie E.S.B. 1916 no. 34 blz. 525 — nopens de instelling van een „Imperial Parliament” en een „Imperial Cabinet” stelt de schrijver de vraag: hoe moeten de verschillende deelen des rijks in dit hoogste gezag vertegenwoordigd zijn? En zal men niet krijgen: of dat de vertegenwoordigers steeds voeling willen houden met het eigen landgezag, wat de machine met uiterste langzaamheid zal doen werken, of een oppergezag, dat te zelfstandig handelt en aldus den Dominions het gevoel moet geven, dat zij meer hebben verloren dan gewonnen? Wat zonder het bestaan van eenigen anderen band dan dien van affectie te bereikē valt, is in dezen oorlog bewezen. Dit moet een waarschuwing zijn tegen schema's, die licht een gevoel van knelling kunnen geven. Een adviseerend „Imperial Council” en geregeld overleg met de regeeringen

der Dominions zou in het oog van den schrijver wellicht meer aanbeveling verdienen<sup>1)</sup>. Ook over de plannen voor een gemeenschappelijke tariefpolitiek laat Earl Cromer zich uit. Als oud, zij het unionistisch, freetrader blijft hij in beginsel voor een stelsel van algemeene vrijheid. „I hold very strongly that the essential principles of Free Trade are justified by economic laws which cannot be violated without eventually taking condign vengeance upon those who violate them.” En even verder: „Protection must always operate to the advantage of the few and the detriment of the many.” Maar niet minder sterk waarschuwt Earl Cromer zijn landgenooten tegen het uitsluitend bezien van het vraagstuk als van economischen aard. Politieke overwegingen behooren hun woord mede te spreken, doch zullen dit eerst geheel kunnen doen aan het eind van den oorlog, wanneer men overzicht heeft van de dan bestaande verhoudingen, in de eerste plaats tegenover Duitschland. Daarenvens laat lord Cromer ook de overweging van belastingpolitiek gelden, dat tegenover de huidige z. i. te eenzijdig directe lasten — zooals men weet stijgt de inkomstenbelasting in Engeland thans tot ongeveer 50 pCt. van de groote inkomens — een tegenwicht van indirecte lasten noodzakelijk is. De grootste moeilijkheden blijven echter liggen op het gebied der internationale politiek. Over de „geheime” buitenlandsche politiek wordt dikwijls veel kwaads gezegd, waarbij vergeten wordt, dat deze politiek nu eenmaal niet door een groot vertegenwoordigend lichaam noch geheel in het openbaar gedreven kan worden. Vooral hier zal het groote staatsmanskunst vereischen een oplossing te vinden, die, zonder alle actie te verlammen, aan de billijke verlangens der Dominions tegemoet komt.

Het is niet doenlijk den inhoud van het boek op den voet te volgen. Genoemd mogen worden de belangrijke bijdrage van Lord Haldane over „National Education”, waarin hij het gansche gebied van het onderwijs de revue laat passeeren en op de wijze, die reeds velen zijner meer kortzichtige landgenooten tot een ergeris is geweest, hen opwekt toch vooral het goede in het Duitsche onderwijs te willen zien en hiermede hun voordeel te doen, en enkele bladzijden verder een bezonken betoog van prof. Chapman over de nieuwe functies — adviseerend en steunend méer dan dwingend — die na den oorlog de Staat tegenover den arbeid zal hebben te vervullen.

Belangrijk voor den geest, die arbeiders en werkgevers thans kenmerkte, zijn de bijdragen van het parlamentslid G. H. Roberts (Lab. p.) en de reeds overleden Sir Benjamin C. Browne. Over den huidige verhoudingen geven beiden interessante bijzonderheden, die bij den lezer weder sterk het gevoel wekken, dat in de laatste jaren voor het uitbreken van den oorlog in Engeland de ontwikkeling der weerzijdsche verhoudingen in verschillend opzicht niet in de juiste richting was gegaan en dat de ontwikkeling sedert dien het oogmerk, dat het gansche organisatievraagstuk ernstig onder de oogen zal moeten worden gezien, belangrijk nader heeft gebracht. Merkwaardig en hoopgevend is dat beiden in hun deserata voor de toekomst heenwijzen in de richting van „corporate organisation”, een richting, waarin sedert deze artikelen voor het boek geschreven werden, ook het Reconstruction Committee, gelijk onzen lezers — E.S.B. 1917, no. 86, blz. 617 — bekend is, een eerste stap voorstelt.

In de laatste afdeeling van het boek, gewijd aan National Finance and Taxation zijn de ruim 30 bladzijden door prof. Marshall aan het onderwerp „National Taxation after the war” gewijd, verre de belangrijkste. Klaar en helder stelt hij in enkele bladzijden

<sup>1)</sup> „De Gids” van Juni dezes jaars en volg. maanden bevat van de hand van Dr. P. C. Geil te Londen een belangrijke bijdrage over de hier aangeduide vraagstukken onder den titel: „De constitutioneele ontwikkeling van het Britsche rijk.”



het vraagstuk. Was voor den oorlog Engeland in het gelukkig geval nog tal van mogelijke belastingbronnen te bezitten en bij de bestaande belastingen te hebben kunnen blijven binnen de grenzen, waar overheen de druk ernstig begint te worden gevoeld, de oorlog verandert dit in hooge mate. Ook bij beëindiging nog in 1917 zal de Engelsche staatsschuld in ieder geval de £ 3000 millioen te boven zijn. Rente en aflossing op deze schuld, oorlogspensioenen, verhoogde kosten van leger en vloot, zullen alleen reeds voldoende zijn om met de gestegen binnenlandsche uitgaven het nieuwe vredesbudget van £ 200 millioen op meer dan £ 400 millioen te brengen en de verplichte belastingopbrengst meer dan te verdubbelen. Ook in Engeland was volgens Marshall de openbare meening reeds voor den oorlog belangrijk gewijzigd. Voor wat hij noemt het Naamlooze Vennootschap-standpunt — ieder naar gelang van zijn aandeel in het totale volksinkomen en -vermogen — was in de plaats getreden het beginsel, dat belastingen mede de ethische functie hebben een correctie toe te passen op de ongelijkheid in vermogen en inkomen. De verhooging der successierechten en de in 1909 ingevoerde supertax zijn hiervan een uiting en Marshall meent, dat het beginsel van sterke en doorgaande stijging bij de hooge inkomens, thans in de zoeven reeds genoemde oorlogsinkomstenbelasting aanvaard, ook na den oorlog zal moeten worden gehandhaafd. Hooge belastingen brengen ongetwijfeld gevaren mede. Ten opzichte van den druk op energie en ondernemingslust is Marshall, die de ervaring der 80 pCt. oorlogswinstbelasting voor oogen heeft, echter optimist. „The zeal of a yachtsman in a race is not lessened when an unusually unfavourable tide retards the progress of all; and so the business man of high faculty would not be much less eager for success, if taxation took from him afd his compeers a considerable portion of their gains.” Marshall gaat vervolgens na de werking van wat wij zouden noemen de personeele belasting en bespreekt uitvoerig het ook reeds door Earl Cromer aangerode vraagstuk der indirecte lasten. Enkele woorden wijdt hij in de eerste plaats aan de verschillende accijnzen op genotmiddelen, waarvan hij verhooging wenschelijk acht en vooral een zoodanige wijziging, dat de fijnere en duurere qualiteiten naar verhouding hooger in plaats van lager, gelijk thans in den regel het geval is, worden belast. De groote belastingtechnische bezwaren hieraan verbonden ziet Marshall niet over het hoofd. Het vraagstuk der invoerrechten beziet Marshall van den principieelen kant. Het in- en uitvoerargument, de mogelijkheid, dat de vreemdeling een deel van het recht voor zijn rekening neemt, het groote verschil tusschen jonge en oude landen opzichtsrecht op industriële producten, de invloed van zoodanige rechten op de organisatie van het bedrijf, — waarbij de textielnijverheid van Lancashire met de zwaarindustrie van het Rijnland vergeleken wordt — en tal van dergelijke punten passeeren den lezer: meereendeels bekende zaken, doch waarbij telkens de klare uiteenzetting treft. In enkele gevallen slechts — dumping, steun aan jonge, speciaal key industries — acht Marshall, hoezeer „restrictive measures by taxation are but a poor, substitute for constructive energy,” industriële protectie gewenscht. Ook in het vraagstuk der rechten op voedingsmiddelen stelt Marshall zich principieel onder de tegenstanders. Vergrooting van de eigen graanproductie in Engeland kan, gelijk thans blijkt, ook langs andere wegen worden bereikt, terwijl in het opbouwen van een onderling stelsel van preferentie met de Dominions de gevaren schuilen, eigen aan allen handel met nabestaanden. Zolang men met vreemden te doen heeft, berust men in wat men krijgen kan, onder nabestaanden wordt beiderzijds op grooter welwillendheid gerekend en ontstaat zoo licht misverstand en verwijdering. Intusschen ook hier zal niet het enkele beginsel te beslissen hebben, maar ieder geval op zich zelf moeten worden bezien. Zoo toont Marshall zich o.a. een sterk voorstander van de sedertdien inderdaad inge-

voerde bescherming der Indische katoennijverheid.

Tot zoover de inhoud van het boek. Niet een streven naar volledige en wetenschappelijke bewerking der stof kenmerkt het. Wat aan het boek zijn bijzondere beteekenis geeft, is dat personen, onder de eersten in den lande hiertoe bevoegd, hun meening geven en toelichten, een meening, gegroeid in jaren van dagelijks vertrouwd-zijn met het behandelde onderwerp. Vandaar, dat wie zijn inzicht in wat ginds op economisch en economisch-politiek gebied groeiende is, wil verrijken, bij voorkeur grijpt naar boeken als deze.

B.

### REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

**Uitvoerverboden.** Met ingang van 8 dezer is verboden de uitvoer van *glas en glaswerk*, met uitzondering van flesschen en ander glaswerk, gebezigd als verpakking. Voorts is met ingang van 10 dezer verboden de uitvoer van *papier in alle soorten*, gebruikt of ongebruikt, bedrukt of onbedrukt.

**Distributieregeling voor beschuit.** Voortaan zal alle beschuit alleen mogen worden verkocht tegen afgifte van bons van de wittebroodkaart; tot dusverre kon z.g. fabrieksbeschuit nog zonder bons worden verkocht.

**Peulvruchten.** Tengevolge van de ongunstige weersgesteldheid in Augustus heeft de erwtenoogst hier te lande niet aan de oorspronkelijke verwachtingen beantwoord. De distributie der peulvruchten gedurende den a.s. winter zal zoo geregeld worden, dat te beginnen met 6 November 1 K.G. per vier weken per hoofd der bevolking beschikbaar zal worden gesteld, gerekend op eene beschikbare hoeveelheid van 8½ K.G. per hoofd, blijft dan na 26 Maart nog 3½ K.G. over, waarvan een deel bestemd is voor het maken van eene reserve aan bruine boonen voor het geval de oude aardappelen in Mei en Juni zeer slecht mochten blijken te zijn. Het rantsoen geldt voor alle soorten peulvruchten, ook de fijnere; deze laatste, capucijners, witte boonen, enz., zullen echter niet beneden kostprijs ter beschikking van de verbruikers worden gesteld, zooals met de bruine boonen en groene erwten het geval is.

**Aardappelmeel.** Onder bepaalde voorwaarden kan met de aardappelmeel-campagne onmiddellijk een aanvang worden gemaakt. Voorloopig mag iedere fabriek niet meer verwerken dan een zeker voorschot, hetwelk is bepaald op 50 pCt. van ieder quantum van de 8,2 millioen K.G., in 1916/17 aanvankelijk vermalen. De definitieve hoeveelheid voor iedere fabriek wordt nader vastgesteld.

**Kunstmest.** Blijkens mededeeling van de Kunstmestcommissie zal een aanvang worden gemaakt met de verdeling der bestelde superfosfaat voor bemesting van den oogst 1917/18 en wel tot een hoeveelheid van 65 pCt. van iedere goedgekeurde aanvraag. Met een eventueel door bestellers gewenscht gehalte kan geen rekening worden gehouden. De prijs bedraagt voor superfosfaat van 14 pCt. f 9,05 en van 17 pCt. f 11 per 100 K.G., brutò voor netto, in zakken, af fabrieksterrein.

**Veevoeder.** Volgens mededeeling van het B. M. V. is voor varkens dezen winter geen voedsel te verwachten, voor zoover dat uit het buitenland moet worden betrokken. Voor melkvee zal de stalvoeding met Amerikaansche lijnkoeken karig moeten zijn. Getracht zal worden zooveel mogelijk voedsel voor bedrijfspaarden te distribueeren; gedeeltelijk hangt dit af van hetgeen uit den binnenlandschen graanoogst beschikbaar zal komen; voorts zijn plannen in bewerking om van regeeringswege melassevoerders te doen distribueeren. De distributie van voerbieten, mangelwortelen en dergelijke, waarvan een ruim beslot is te wachten, zal door de „Bieta” geschieden. Suikerbieten zijn reeds als veevoeder beschikbaar gesteld. Veehouders zullen de gelegenheid om deze voederartikelen te bestellen niet moeten laten voorbijgaan.

## STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

Door het uitblijven van beurs- en handelstelegrammen uit Amerika en Engeland, kunnen verscheidene koersen, noteeringen en verdere gegevens voor de verstreken week niet worden medegedeeld.

N.B. \*\*\* beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

## GELDKOERSEN.

## I. BANKDISCONTO'S.

	13 October 1917	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels)	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank (Vrsch. in R.C.)	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 6 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 " 28 Spt. '17	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-4	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

## II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
13 Oct. '17	2-2 1/8	2 1/2	***	4-5/8	—	***
8-13 " '17	2-2 3/8	2 1/2	***	4-5/8	—	***
1-6 " '17	1 3/4-2 1/2	2 1/2-3/4	***	4-5/8	—	***
24-29 S. '17	1 3/8-3/4	2 1/4-3/4	4 3/8-5 1/2	4-5/8	—	2-6
9-14 Oct. '16	1 1/8-1/4	2 1/4-1/2	5 1/2	4-5/8	—	2 1/2-4
11-16 Oct. '15	3	3-1/2	4 1/8-3/4	—	—	1 7/8-2
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

## WISSELKOERSEN.

## I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, almede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
8 Oct. 1917 ..	11.20	32.70	40.75	2.35
9 " 1917 ..	11.12 1/2	32.65	40.60	2.33
10 " 1917 ..	11.19	32.55	40.70	2.34 3/4
11 " 1917 ..	11.21 1/2	32.65	40.65	2.35 1/2
12 " 1917 ..	11.18	32.55	40.60	2.34 3/4
13 " 1917 ..	11.16 1/2	32.55	40.62 1/2	2.34 1/2
Laagste der week	11.05	32.50	40.52 1/2	2.32 3/4
Hoogste " "	11.21 1/2	32.72 1/2	40.90	2.36 3/8
6 Oct. 1917 ..	11.27 1/4	32.72 1/2	40.90	2.36 3/4
29 Sept. 1917 ..	11.31 1/2	32.80	40.92 1/2	2.37 5/8
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

1) Noteering van 30 Aug.

Data	Zwitser- land	Weenen	Kopen- hagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
13 Oct. 1917	50.20	20.85	74.05	85.50	99 3/4-100 1/2
Laagste d. w.	50.—	20.60	73.95	84.40	—
Hoogste " "	50.30	20.85	74.45	87.75	—
6 Oct. 1917	50.27 1/2	20.85	73.95	84.50	99 3/4-100 1/2
29 Sept. 1917	50.45	20.85	73.90	82.35	99 3/4-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

## OVERZICHT.

De wisselmarkt was uiterst stil. De koersen voor Londen, Parijs en New York waren weder flauw. Londen daalde tot 11.05, Parijs tot 40.60, New York cable 233.—; daarna trad eenige verbetering in tot resp. 11.21 1/2, 40.70 en 235 1/2 maar later had het aanbod weder de overhand. Slot 11.16 1/2, 40.62 1/2 en 234 1/2 Berlijn en Weenen waren zeer kalm. De koersschommelingen waren gering; Berlijn iets flauwer 32.67 1/2—32.55 à 60. Weenen eerder vaster 20.67 1/2—20.85. Ook Zwitserland, Kopenhagen en Christiania ondergingen geen verandering van beteekenis. Alleen Stockholm maakte weder een uitzondering. De koers was weder zeer onzeker. Aanvankelijk in 2 dagen oplopend van 84.40 tot circa 88, trad daarna weder een sterke daling in. Slot 85.50. Roebels, Lires en Pesetas bijna zonder omzet.

## II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
11 October 1917	4.76.40	5.79	nom.	***
Laagste d. week 1)	4.76.40	5.78 1/2	—	***
Hoogste " " "	4.76.45	5.79	—	***
6 October 1917	4.76.45	5.79 1/2	nom.	—
29 September 1917	4.76.45	5.79 1/2	nom.	42 1/8
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

1) 8—11 October.

## III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings- eenheden	15 Sept. 1917	24 Sept. 1917	Tijdperk 25 Sept.—5 Oct. 1917		5 Oct. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
B. Aires ....	d.p.gd.pes.	49 9/16	49 1/4	49	49 1/2	49 1/4
Calcutta ....	sh/d.p.rup.	1/5 1/2	1/5 1/2	1/5	1/5 1/16	1/5 1/8
Hongkong ..	id. p. \$	3/2 1/2	3/2 7/8	2/10 1/2	3/2 7/8	2/10 3/4
Lissabon ....	d. p. escudo	31 7/8	31 3/8	30 3/4	31 3/8	31 1/8
Madrid ....	Peset. p. £	21.30	20.46	19.90	20.52	20.35
Montevideo ..	d. p. peso	53 3/4	53 3/4	53 1/2	54 3/4	54 1/2
Montreal....	\$ per £	4.76 1/2	4.76 1/2	4.75 1/8	4.76 3/4	4.75 3/4
Petrograd ..	R. p. £ 10	287 1/2	275 1/2	272	323	314
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	12 13/16	12 27/32	12 13/16	13 3/32	13 3/32
Rome .....	Lires p. £	36.25	36.92	36.65	36.93	36.79
Shanghai ..	sh/d.p. tael	4/10 1/2	4/10 1/2	4/2	4/10 1/2	4/2 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/16	2/4 1/16	2/4	2/4 1/16	2/4 3/8
Valparaiso 1)	d. p. pap. p.	15 13/32	15 1/2	14 23/32	15 19/32	15 3/16
Yokohama ..	sh/d.p. yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 7/16	2/1 13/16	2/1 3/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

## GOUD EN ZILVER.

## GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

## ZILVER.

Noteering te Londen.		te New York.	
15 Oct. 1917.....	***	86 1/4	
5 " 1917.....	***	90 3/8	
29 Sept. 1917.....	49	96 3/8	
22 " 1917.....	55	108 1/2	
15 " 1917.....	51 1)	100 1/2	
14 Oct. 1916.....	32 1/2	68	
16 Oct. 1915.....	23 7/8	49 3/8	
20 Juli 1914.....	24 13/16	54 1/8	

1) Noteering van 14 September 1917.

## NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 13 OCTOBER 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 67.218.431,95 B.-bk. " 125.777,32 Ag.sch. " 7.547.530,08	f 74.891.739,35
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef..	f 8.049.128,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	8.049.128,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 35.931.122,33 1/2 B.-bk. " 5.046.799,18 Ag.sch. " 28.999.158,47 1/2	f 69.977.079,99
Op Effecten	f 65.211.979,99	—
Op Goederen en Spec.	" 4.765.100,—	69.977.079,99
Voorschotten a. h. Rijk	—	11.847.777,40 1/2
Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 74.946.820,—	—
Muntmat. Goud	" 610.074.307,44 1/2	—
	f 685.021.127,44 1/2	—
Munt, Zilver, enz.	" 7.331.450,20 1/2	—
Muntmat. Zilver	—	692.352.577,65
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds. id. van 1/8 v. h. kapit.	f 5.209.192,50 " 3.915.939,62 1/2	9.125.132,12 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	1.465.000,—
Diverse rekeningen	—	59.304.800,24 1/2
	f 927.013.234,76 1/2	—
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	" 5.234.534,18 1/2	—
Bankbiljetten in omloop	" 815.592.900,—	—
Bankassigatiën in omloop	" 2.355.746,32 1/2	—
Rekening-Courant saldo's:	—	—
Van het Rijk	f —	—
Van anderen	" 79.530.507,98 1/2	79.530.507,98 1/2
Diverse rekeningen	—	4.299.456,27
	f 927.013.234,76 1/2	—

Beschikbaar metaalsaldo	f 511.880.165,67 1/2	—
Op de basis van 1/8 metaaldekking	" 332.384.316,81 1/2	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	—	2.559.400.825,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	7.350.347,63 1/2	—
Buitenlandsche wissels	77.618,—	—
Beleeningen	—	100.766,82 1/2
Goud	9.104.802,15	—
Zilver	120.171,99	—
Bankbiljetten	—	714.260,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	14.131.379,47 1/2	—

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	13 Oct. 1917	6 Oct. 1917
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 118.400.000,—	f 111.390.000,—
Aan schatkistbiljetten	" 64.000.000,—	" 57.000.000,—
Aan zilverbons	" 115.403.000,—	" 115.403.000,—
	" 26.111.628,—	" 25.546.114,—

## OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisbare schulden
13 Oct. 1917	685.021	7.331	815.593	81.886
6 " 1917	675.916	7.211	816.307	68.108
29 Sept. 1917	675.916	7.264	808.812	70.458
22 " 1917	674.376	7.376	784.733	86.831
15 " 1917	676.780	7.310	787.108	82.835
8 " 1917	664.182	7.364	788.448	101.260
1 " 1917	664.145	7.270	789.761	102.046
25 Aug. 1917	656.911	7.375	766.667	70.081
18 " 1917	656.851	7.229	768.531	66.385
11 " 1917	656.748	7.097	770.707	66.264
4 " 1917	647.041	7.060	778.969	57.932
28 Juli 1917	633.304	7.247	767.152	58.470
21 " 1917	621.209	7.322	760.027	55.682
14 Oct. 1916	584.677	6.273	715.453	90.348
16 Oct. 1915	393.344	2.227	547.708	21.903
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingpercentage
	Totaal	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks			
13 Oct. 1917	74.892	64.000	69.977	511.880	77
6 " 1917	67.541	57.000	70.078	505.252	77
29 Sept. 1917	57.628	47.000	72.055	506.310	78
22 " 1917	55.517	45.000	70.934	506.430	78
15 " 1917	52.451	42.000	71.095	509.039	79
8 " 1917	90.728	80.000	71.915	492.542	75
1 " 1917	78.763	68.000	76.110	492.002	75
25 Aug. 1917	31.951	21.000	74.621	495.834	79
18 " 1917	31.402	20.000	73.697	496.045	79
11 " 1917	37.913	26.000	74.812	495.414	79
4 " 1917	45.467	34.000	75.101	485.707	78
28 Juli 1917	44.781	33.000	75.195	474.413	78
21 " 1917	49.692	38.000	77.060	464.375	77
14 Oct. 1916	93.911	78.000	59.502	428.889	73
16 Oct. 1915	72.363	42.560	86.191	281.131	69
25 Juli 1914	67.047	14.300	61.686	43.521 <sup>1)</sup>	54

<sup>1)</sup> Op de basis van 1/8 metaaldekking.

## JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisb. schulden
21 Juli 1917	82.721	17.789	170.107	48.174
14 " 1917	81.034	18.407	171.903	43.620
30 Juni 1917	78.400	19.006	164.939	45.237
23 " 1917	76.953	19.641	164.789	43.190
22 Juli 1916	64.089	26.522	156.420	46.068
24 Juli 1915	34.093	32.194	120.273	26.908
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen <sup>1)</sup>	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingpercentage
21 Juli 1917	7.325	35.135	67.312	13.779	57.188	46
14 " 1917	7.026	35.172	65.264	14.196	56.622	46
30 Juni 1917	7.102	34.667	62.042	13.125	56.555	46
23 " 1917	7.117	34.243	60.810	12.936	56.224	46
22 Juli 1916	6.672	38.835	65.205	5.574	50.109	45
24 Juli 1915	5.942	9.152	54.321	13.809	36.851	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 <sup>2)</sup>	44

<sup>1)</sup> Sluitpost der activa.

<sup>2)</sup> Op de basis van 1/8 metaaldekking.

## SURINAAMSCHE BANK.

## OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen 1)
28 Juli 1917 ..	782	1.206	1.100	902	735
21 " 1917 ..	719	1.108	1.001	898	589
14 " 1917 ..	750	1.186	1.003	890	589
7 " 1917 ..	760	1.248	960	895	616
29 Juli 1916 ..	728	1.054	890	917	618
31 Juli 1915 ..	1.078	1.056	1.548	850	992
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396.

1) Sluitpost der activa.

## BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

## I. BANK VAN ENGELAND.

## WEEKSTAAT VAN 3 OCTOBER 1917.

## ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 71.846.495	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities „ 7.434.900
	Gold coin and bullion .... „ 53.396.495
£ 71.846.495	£ 71.846.495

## BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 58.735.220
Rest ..... „ 3.628.838	Other securities „ 98.371.795
Public deposits „ 42.512.204	Notes ..... „ 30.017.540
Other deposits „ 128.744.973	Gold and silver coin ..... „ 2.330.881
Seven-day and other bills.. „ 16.421	
£ 189.455.436	£ 189.455.436

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet worden opgenomen.

## OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
10 Oct. 1917	55.489	41.678	***	***	***
3 " 1917	55.727	41.829	180.749	28.500	154.062
26 Sept. 1917	55.097	41.182	178.640	28.500	152.062
19 " 1917	54.724	40.666	176.685	28.500	150.062
11 Oct. 1916	55.696	36.854	134.527	28.500	102.978
13 Oct. 1915	59.955	32.560	76.444	28.500	26.921
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-tings-percentage 1)
10 Oct. '17	58.272	88.944	42.176	119.625	32.260	19,93
3 " '17	58.735	98.372	42.512	128.745	32.348	18 1/8
26 Sept. '17	58.189	93.594	44.285	121.703	32.365	19,50
19 " '17	58.145	96.462	40.765	128.236	32.508	19,23
11 Oct. '16	42.188	102.773	55.135	109.361	37.292	22 3/4
13 Oct. '15	25.960	114.707	70.860	97.907	45.845	27 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

## II. DUITSCHE RIJKS BANK.

## STAAT VAN 6 OCTOBER 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand .....	Mk. 2.507.295.000
davon Goldbestand .....	„ 2.404.151.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	„ 1.019.392.000
Noten anderer Banken .....	„ 2.345.000
Wechsel .....	„ 12.057.556.000
Lombardforderungen .....	„ 9.296.000
Effekten.....	„ 158.644.000
Sonstige Aktiva .....	„ 1.551.980.000
Grundkapital.....	„ 180.000.000
Reservefonds.....	„ 90.137.000
Notenumlauf.....	„ 10.366.711.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	„ 6.019.934.000
Sonstige Passiva .....	„ 649.726.000

## OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- tings- percen- tage 1)
6 Oct. 1917	2.507.295	2.404.151	1.019.392	10.366.711	34
29 Sept. 1917	2.505.761	2.404.006	986.481	10.204.986	34
22 " 1917	2.511.513	2.403.854	894.219	9.603.573	35
15 " 1917	2.508.263	2.403.702	714.417	9.475.217	34
7 Oct. 1916	2.511.291	2.492.933	370.072	7.230.214	40
7 Oct. 1915	2.458.519	2.422.972	887.905	5.877.543	57
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
6 Oct. 1917	12.057.556	6.019.934	6.583.700	1.008.400
29 Sept. 1917	15.632.509	9.540.925	6.523.200	975.000
22 " 1917	11.265.959	5.972.139	6.110.700	749.400
15 " 1917	10.997.242	5.504.353	6.022.600	700.200
7 Oct. 1916	7.468.061	3.216.339	2.467.700	356.400
7 Oct. 1915	4.375.969	1.615.423	1.788.000	843.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

## III. BANK VAN FRANKRIJK.

## OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met \* geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
11 Oct. '17	5.322.715	2.037.108	259.043	***	12.100.000
5 " '17	5.321.227	2.037.108	259.782	761.964	12.100.000
27 Sept. '17	5.319.381	2.037.108	260.286	681.594	11.650.000
20 " '17	5.317.556	2.037.108	260.135	729.535	11.350.000
12 Oct. '16	4.856.533	—	332.287	889.830	8.600.000
14 Oct. '15	4.647.367	—	363.268	1.016.623	6.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren.	Rek. Crt. Staat
	592.104	2.274.138	1.114.526	21.607.953	2.821.696	25.315
	728.320	1.161.654	1.097.085	21.420.039	2.899.713	27.269
	574.860	1.162.999	1.099.488	20.994.829	2.910.211	38.607
	570.729	1.164.352	1.099.416	20.956.056	2.723.200	32.373
	435.227	1.379.850	1.177.319	17.028.894	2.345.844	48.298
	274.209	1.947.597	581.272	13.752.143	2.611.796	59.435
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560

**IV. RUSSISCHE STAATSBANK.**  
OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.  
(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed lijh buit- land	Zil- ver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en belee- ningen	Circu- latie	Rek. Cou- rant
6 Oct. '17	1.293	2.309	151	13.743	2.036	16.661	2.717
29 Sept. '17	1.295	2.309	146	13.395	2.027	15.887	2.839
21 " '17	1.295	2.309	133	13.091	1.965	15.850	2.738
14 " '17	1.293	2.304	130	12.354	1.942	15.398	2.665
6 Oct. '16	1.556	2.001	98	5.034	765	7.443	1.685
6 Oct. '15	1.592	38	20	2.556	1.427	4.767	1.345
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

**V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.**

Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.  
OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.  
(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buit- saldi	Beleen. van buit- vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Bttn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Crt. saldi
11 Oct. '17	473.465	90.886	480.000	103.115	1.045.276	91.945
27 Sept. '17	460.199	90.386	480.000	98.010	1.015.657	102.801
20 " '17	441.194	90.287	480.000	98.885	1.013.858	86.363
13 " '17	433.983	90.180	480.000	101.758	1.011.364	84.454
12 Oct. '16	351.119	75.847	480.000	43.101	828.252	111.877
14 Oct. '15	158.770	26.815	440.000	43.066	491.985	177.457

**VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**  
FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.  
OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.  
(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar- van in het buit- land	Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latie
31 Aug. '17	1.353.498	500.264	52.500	52.610	587.915
24 " '17	1.372.229	495.911	52.500	52.540	558.782
17 " '17	1.374.583	512.383	52.500	52.906	549.244
10 " '17	1.370.942	494.741	52.500	53.117	540.785
1 Sept. '16	528.806	178.847	—	13.605	170.561

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar- van Kapitaal	Dek- kingsper- centage Depo- sito's 1)	Percent. Goud- dekking circu- latie
31 Aug. '17	301.906	1.393.343	58.904	79.9	85.1
24 " '17	287.964	1.351.989	58.484	80.6	91.7
17 " '17	299.275	1.424.480	58.093	77.4	90.1
10 " '17	284.019	1.374.828	57.970	79.3	88.2
1 Sept. '16	105.670	535.615	55.390	72.7	104.9

1) Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F. R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

**VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN, EN TRUST  
MAATSCHAPPIJEN.**

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.  
(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
29 Sept. '17	547.060	3.731.950	31.910	3.895.880	61.010
22 " '17	550.560	3.693.750	31.830	3.874.970	85.320
15 " '17	541.070	3.718.140	31.630	3.808.280	75.770
8 " '17	505.770	3.712.990	31.330	3.850.650	50.050
30 Sept. '16	665.210	3.471.460	31.190	3.339.550	96.360
2 Oct. '15	684.000	2.959.700	36.490	2.778.190	192.900
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 4)

4) Op basis van 25 % van alle deposito's.

**EFFECTENBEURZEN.**

Amsterdam, 15 October 1917.

Indien men den loop der verschillende beurzen in buiten-  
zoowel als in binnenland gedurende de afgelopen week  
beschouwt, kan men niet zeggen, dat de politieke gebeurte-  
nissen grooten invloed hebben uitgeoefend; de meeste  
fondsen hebben een koersgang gevolgd, die meer in direct  
verband stond met factoren van locale kleur. Hoe vreemd  
dit op het eerste gezicht ook moge schijnen, een nadere  
beschouwing doet deze verwondering wijken. Het spreekt,  
dat een werkelijk tot-stand-komen van den vrede allerwege  
een sterk inwerkend element op de fondsenmarkt zal worden,  
doch hiervan zal voorloopig, althans indien alle teekenen ons  
niet bedriegen, geen sprake zijn. Het schijnt, dat wij tot dit  
zoo sterk begeerde tijdstip slechts zullen naderen, zooals op  
de slagvelden een vooruit vastgesteld einddoel wordt bereikt;  
met vallen en opstaan en na het overwinnen van talloze  
en zich plotseling voordoende hindernissen. Aan beide zijden  
van het strijddenk wordt herhaaldelijk over het einde van  
den oorlog gesproken en al moeten deze parlementaire en  
interparlementaire redevoeringen ongetwijfeld het hunne  
bijdragen om tot een eind-resultaat te komen, voorloopig  
staat dit ééne slechts vast, dat de eenstemmigheid van oor-  
deelen over de basis van eventuele vredesonderhandelingen  
nog zeer verre ligt. Het schijnt wel, dat de rede des Heeren  
Von Kühlmann, met zijn eenvoudige en voor geen twee-  
ledige uitlegging vatbare uitspraak omtrent Elzas-Lothar-  
ingen de mogelijkheid van een vrede door overeenstemming  
geheel heeft uitgeschakeld, temeer, waar deze uitspraak  
gevolgd is op en samengaat met een hernieuwde activiteit  
aan het Vlaamsche front; men krijgt zoo den indruk, dat  
men aan beide zijden nog hoopt op de kracht der wapenen.  
En wij hebben in de achter ons liggende méér dan drie-  
jarige periode geleerd, hoe lang een beslissing langs dezen  
weg kan uitblijven.

Wij herhalen dus, dat het geen verwondering behoeft te  
wekken, indien de beursbeschouwingen geen groote plaats  
aan de vredes-mogelijkheid inruimen en meer aandacht  
schenken aan de invloeden, die op meer directen weg de  
prijzen der verhandelde fondsen wijzigen. Tot deze invloeden  
behoort wel in de eerste plaats de overvloedige geldruimte  
in de meeste landen. Vrijwel overal heeft de oorlog ontzag-  
gelijke stroomen aan vlottend geldmateriaal gebracht, ver-  
oorzaakt eenzijdig door de verhoogde opbrengst van  
eenzelfde of vaak kleiner hoeveelheid materiaal en anderzijds  
door de onmogelijkheid om dit geld in nieuwe onderne-  
mingen, handelstransacties, enz. opnieuw te gebruiken. Als  
vanzelf vloeien deze kapitalen naar de beurs, die echter niet,  
als vroeger, de taak van bemiddelings-instituut vervult,  
doch in zeer vele gevallen gedegradeerd is tot een plaats,  
waar de speel- en winzucht op de meest toemeloze wijze in  
de hand wordt gewerkt en botgevierd. Deze toestand aan de  
beurs te Budapest b.v. gaf den correspondent van de  
Frankfurter Zeitung aldaar de tekenende woorden in de  
pen, dat de fondsenmarkt den indruk maakte van „ein Stück  
Tollhaus und ein Stück Schlaraffenland". En waarlijk, deze  
omschrijving is een getrouwe weerspiegeling van de waar-  
heid; eenige fantasie is hier geenszins in het spel. Wanneer  
men ziet, dat de meeste in Hongarije verhandelde waarden  
een nominale waarde hebben van Kr. 200 en dat zij in den  
hoogsten bloeitijd vóór den oorlog van 400 tot 700 Kronen  
noteerden, terwijl zij thans varieren van 1200 tot 2400  
Kronen, dan komt men tot de conclusie, dat zonder eenig  
oordeel des onderscheids fondsen worden gekocht. Dit wordt  
in de hand gewerkt door de gedwongen ledigheid, waarin  
zich vele industriëlen en handelaren bevinden, zoowel als  
door de in den oorlog verder doorgevoerde emancipatie van  
vrouwen, die thans zelfstandig met het door hen verdiende  
of beheerde geld ter beurze transacties doen uitvoeren. Een  
psychologisch motief is derhalve hierin wel zeer sterke  
te onderkennen, doch dit zal de ongetwijfeld komende  
catastrophe niet minder ernstig maken. In de kringen, die  
tot de leidende gerekend kunnen worden en die dus niet  
beneveld zijn door den geest van het oogenblik zint men dan  
ook reeds op middelen, om de ongebreidelde speculatie in te  
binden, of althans in rustiger banen te leiden. Als een der  
eerste maatregelen is voorgesteld den beurstijd te Budapest  
te verlengen. De ongehoorde massa afdoeningen, die in een  
zoo kort tijdsverloop als 1½ uur afgewikkeld moeten wor-  
den, nopen als het ware vanzelf tot een koortsachtige haast,  
die het koerspeil nog meer opschroeft, dan wellicht het geval  
zou zijn, indien men zich den tijd kon nemen kalm op het  
aangeboden fondsen-materiaal een bod te doen. Thans tracht  
een ieder den concurrent vóór te zijn, om zoodoende niet de  
kans te loopen nog hogere prijzen te moeten betalen. Voorts  
is men van plan de fondsen in twee categoriën in te deelen:  
„Schranken" en „Kulissen", welke indeeling men ook op de

beurs te Parijs in eenigszins afwijkenden vorm terugvindt. Als bijkomstige maatregel wil men het uitroepen van koersen aan andere, dan hiertoe speciaal bevoegde personen verbieden. Of al deze voorschriften veel tot het beoogde doel zullen bijdragen, valt af te wachten, temeer, daar de regeering niet wil overgaan tot de officiële heropening der beurs. Weliswaar zal bij doorvoering van bovengenoemde maatregelen de handel onder toezicht van het beursbestuur komen, doch er blijven zooveel hiaten in de verordeningen, dat men waarschijnlijk moeilijk de thans tot kookhitte gestegen speculatiezucht zal kunnen afkoelen. Zelfs het middel om slechts onder zeer beperkende voorwaarden beleeningen op fondsen toe te staan, zal vermoedelijk weinig uitwerking hebben, omdat thans reeds in de meeste gevallen zonder hulp van voorschotten wordt gekocht.

Het spreekt vanzelf, dat de excessen aan de beurs te Budapest hun weerklink aan die te Weenen niet gemist hebben. Als tekenend staaltje mag hier wel genoemd worden het feit, dat b.v. te Weenen in de vorige week aandelen van een kleinen Hongaarschen houthandel, „Slavonia” genaamd, eenige honderden procenten in koers monteerden, terwijl dit fonds tot nu toe totaal onbekend was geweest. Wij noemen slechts dit enkele voorbeeld, hetwelk de wijze van zaken doen volmaakt illustreert. Men kweekt een kunstmatige vraag voor een of ander onbekend papier, hetgeen natuurlijk bij gebrek aan voorhanden materiaal bij uitstek gemakkelijk is, terwijl de oorspronkelijke houders van dezen toestand gebruik maken hun bezit aan de ondeskundige gegadigden tot exorbitante prijzen over te doen. Het beursbestuur te Weenen heeft thans besloten het reeds bestaande verbod van handelen in niet-genoteerde waarden in verscherpten vorm toe te passen, doch ook ten opzichte hiervan is men in ingewijde kringen zeer sceptisch gestemd; te Weenen zijn reeds herhaaldelijk verboden in verscherpten vorm bekend gemaakt, zonder dat dit iets aan den bestaanden toestand toe- of afdeed. Ook hier zal waarschijnlijk wel weder de harde hand der werkelijkheid de hoofden koel en het verstand nuchter moeten maken.

Te Berlijn is de in den aanvang van dit overzicht gereleveerde onverschilligheid voor de vredes-gedachte wel zeer sterk tot uiting gekomen. Zoowel de z.g. „vredes”-fondsen als de aandelen in munitie- en staalfabrieken genoten gelijkelijk de belangstelling van het publiek. Van de eerste kwamen voornamelijk petroleumwaarden in aanmerking. Weliswaar werkte hiertoe mede het bericht, dat de Steaua Romana een nieuwe bron had aangeboord, die haar in staat zou stellen in 1918 reeds petroleum aan het neutrale buitenland te leveren, doch ook aandelen Deutsche Erdöl en Deutsche Petroleum, welke ondernemingen niet op een dergelijke nieuwe aanwinst konden wijzen, werden tot hoogere prijzen uit de markt genomen. Aandelen in olie-fabrieken waren mede zeer sterk gezocht; in deze rubriek stonden vooraan aandelen Gross-Gerau, vermoedelijk in verband met een door deze fabriek nieuw toegepast procédé betreffende de bereiding van olie uit verschillende zaden.

Eenige handel viel op te merken in scheepvaartfondsen, van welke Norddeutsche Lloyd en Hapag gevraagd waren. Overigens wordt de handel in het vrije effectenverkeer thans eenigszins belemmerd door de uitgebreide pogingen welke men aanwendt om alle beschikbare middelen tot inschrijving op de zevende oorlogsleening te doen gebruiken, terwijl bovendien in vele gevallen als tegentendenz werkt de omstandigheid, dat de meeste ondernemingen hun dividenden niet opvoeren boven het peil van het vorig jaar, ook in die gevallen, waarin zij hiertoe door hun winsten gemakkelijk in staat gesteld worden. Allerwege kan men in Duitschland een zich uitrusten voor den komende strijd op handelsgebied opmerken. Fusie's vinden onophoudelijk plaats op ieder gebied van het economisch leven; snel voltrekt zich de trust- en kartelvorming in de verschillende takken van bedrijf, hetgeen voor de toekomst een ontzaggelijke besparing van bedrijfskosten en een scherp inzicht in de wereldbehoefte, samengaande met de meest economische wereld-distributie, moet voortbrengen. Eigenaardig is het, dat vele dier fusie's eigenlijk ongewild en alleen door den nood der tijden tot stand komen, hoewel zij in hun gevolgen natuurlijk de zoo juist door ons genoemde voordeelen evengoed met zich voeren. Zoo is thans een samensmelting van twee groote brouwerijen, de Aktienbrauerei-Gesellschaft Friedrichshöhe, vormals Patzenhofer met de Bockbrauerei, tot stand gekomen doordat aan de brouwerij-industrie slechts 50 pCt. kolenverbruik (in verhouding tot het vorig jaar) wordt toegestaan, waardoor het zelfs in sommige gevallen voordelig is minder goed renderende ondernemingen over te nemen, om zoodoende het recht op de 50 pCt. brandstoffen te kunnen verkrijgen.

Op de beurs te Parijs zijn de invloeden van de geldruimte mede merkbaar geworden. Verschillende syndicaten

hebben de industrie- en scheepvaartwaarden, waarbij zij geïnteresseerd zijn, tto groote hoogte weten op te voeren en ook hier zijn het voornamelijk de onervaren „nouveaux riches” die bij deze fondsen belang hebben genomen. Deze speculatie is te gevaarlijker, omdat door het wegvallen van de maandelijksche liquidatie ieder overzicht over de uitgebreidheid der posities onmogelijk is geworden. Tot welke voorvallen deze toestand kan leiden, is de vorige week reeds eenigszins tot uiting gekomen, toen scheepvaartwaarden eenvoudig onverkoopbaar bleken na de aankondiging der regeering betreffende de requisitie van vaartuigen. Dit geschiedde in een periode, waarin de geldmarkt geen enkele hinderpaal in den weg legde; men kan zich derhalve eenigszins indenken, hoe het moet worden, als de Regeering b.v. zal overgaan tot het doorvoeren der derde oorlogsleening. Inmiddels schijnt hierop nog weinig uitzicht te bestaan: de keuze van het rente-type is althans tot het begin van het volgende jaar uitgesteld. Inmiddels behelpt men zich met voorschotten van de Bank van Frankrijk, die thans gemachtigd is, de uiterste grens van deze voorschotten te verhoogen van 12 tot 15 milliard francs.

De beurs te New York heeft in de achter ons liggende berichts-periode van groote lusteloosheid blijk gegeven. Het is wel merkwaardig te zien, hoe geheel anders de oorlog op deze markt heeft ingewerkt, dan oorspronkelijk werd gedacht. Men had zich voorgesteld, dat het daadwerkelijk deelnemen aan den strijd door de Vereenigde Staten slechts een nieuwe stimulans zou vormen voor den reeds tot groote hoogte opgevoerden bloei der Amerikaansche industriën; de practijk heeft echter het tegendeel geleerd. Ook hier is de geldmarkt weder in de eerste plaats de factor, die alles bepaalt, doch te New York is men eerder beducht voor een te weinig, dan voor een teveel aan beschikbare middelen. Voor het eerste oorlogsjaar toch rekent men op 10,75 milliard dollar aan eigen kosten, waarbij dan nog komen ongeveer 5 milliard dollar aan de geallieerden. Deze geweldige sommen op te brengen is zelfs voor Amerika geen lichte taak. Hierbij komen de prijszettingen voor tal van industriële producten, welke prijsbepalingen niet alleen gelden voor leveranties aan de Regeering en aan de verbondenen, doch ook voor die aan particulieren. Het spreekt dan ook vanzelf, dat de winstmarges van de nijverheid den weerslag hiervan gevoelig moeten ondervinden, al staat hiertegenover, dat ook de benodigde grondstoffen als steenkool, ruw-ijzer enz. tot billijker prijzen betrokken kunnen worden. De directe gevolgen van de maximumprijs-politiek komt in de onlangs gepubliceerde orderstaat van de Steel Corporation reeds scherp naar voren; de onuitgevoerde orders per eind September ad 9.833.000 ton zijn de laagste van het loopende jaar en toonen een gevoelige vermindering tegenover het tot nu toe bereikte hoogste cijfer (per eind April j.l.) ad 12.183.000 ton. Hoogstwaarschijnlijk zijn velen er toe gebracht in het vooruitzicht van de vaststelling van maximumprijzen geen bestellingen te plaatsen, daar de vóór dezen maatregel gegeven orders nog voor de oude, en dus hooge, prijzen uitgevoerd mochten worden. Ook de stakingen in verschillende bedrijven hebben tot de ongeanimeerde stemming in Wallstreet bijgedragen.

Te onzent was de markt voor Staatsfondsen vrij onbewogen en meerendeels vast gestemd. Variaties van betekenis zijn hier dan ook bijna niet op te merken, tenzij in sommige Russische waarden. Deze terugval is echter vaak toe te schrijven aan het feit, dat geruimen tijd in een bepaald fonds geen handel plaats vindt, zoodat de „vorige koers” blijft bestaan, ook al is deze niet meer in overeenstemming met de werkelijkheid; bij een nieuwe omzet komt dit natuurlijk naar voren en dit veroorzaakt een schijnbaar buiten verhouding tot de andere soorten staande gevoelige reactie. Over het algemeen echter bestaat ook voor Russische waarden een stemming van afwachten; in beleggers-kringen oordeelt men, dat veel van het kwade, dat nog in Rusland wellicht staat te geschieden, reeds in het tegenwoordig niveau zijn weerspiegeling vindt.

		9 Oct.	12 Oct.	15 Oct.	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Schuld . . . .	100 <sup>11</sup> / <sub>16</sub>	100 <sup>11</sup> / <sub>16</sub>	100 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	— <sup>1</sup> / <sub>8</sub>
4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	% „ „ „ „ 1916	101 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	100 <sup>13</sup> / <sub>16</sub>	100 <sup>10</sup> / <sub>16</sub>	— <sup>1</sup> / <sub>8</sub>
4	% „ „ „ „ 1916	94	93 <sup>7</sup> / <sub>8</sub>	93 <sup>7</sup> / <sub>8</sub>	— <sup>1</sup> / <sub>8</sub>
3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	% „ „ „ „ . . . .	82 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	82 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	82	— <sup>1</sup> / <sub>8</sub>
3	% „ „ „ „ . . . .	71 <sup>25</sup> / <sub>32</sub>	71 <sup>21</sup> / <sub>32</sub>	71 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	— <sup>2</sup> / <sub>16</sub>
2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	% Cert. N. W. S. . . . .	60 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	60 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	60 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	— <sup>1</sup> / <sub>16</sub>
5	% Oost-Indië 1915 . . . .	101 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	101	100 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	— <sup>1</sup> / <sub>8</sub>
4	% Hongarije Goud . . . .	38 <sup>11</sup> / <sub>16</sub>	38 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	38 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	— <sup>7</sup> / <sub>8</sub>
4	% Oost. Kr.r. Jan./Juli	38 <sup>3</sup> / <sub>8</sub>	38 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	38	— <sup>3</sup> / <sub>8</sub>
5	% Rusland 1906 . . . . .	60 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	60 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	60 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	
4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	% Iwangor. Dombr. . . . .	64 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	64 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	64 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	
4	% Rusland Cons. 1880 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	50 <sup>3</sup> / <sub>16</sub>	48 <sup>7</sup> / <sub>8</sub>	47 <sup>11</sup> / <sub>16</sub>	— <sup>2</sup> / <sub>12</sub>
4	% Rusl. bij Hope & Co. . .	47 <sup>1</sup> / <sub>16</sub>	49 <sup>7</sup> / <sub>8</sub>	47 <sup>11</sup> / <sub>16</sub>	+ <sup>7</sup> / <sub>8</sub>



De zichtbare tarwevoorraad in Noord-Amerika begint eindelijk uitbreiding van eenige beteekenis te ondergaan. De aanvoeren zijn dus grooter dan zij in de eerste weken van het nieuwe seizoen zijn geweest, doch deze toename der aanvoeren alleen zoude den zichtbaren voorraad niet hebben vergroot, indien niet de verschepingen in de laatste weken klein waren geweest. De Engelsche vraag naar tarwe is minder groot dan zij geruimen tijd is geweest. De voorraden van tarwe en trouwens ook van sommige andere graansoorten zijn in Engeland namelijk zoo groot, dat in de havenplaatsen nauwelijks ruimte is om de aankomende partijen te bergen. Het is echter zeer waarschijnlijk, dat tengevolge van de zeer zuinige distributie de voorraden bij molenaars, handelaars, bakkers, enz. van tarwe en meel klein zijn en dus de overvloed in de havenplaatsen niet zonder meer zeer groote voorraden over het geheele land beteekent.

De te velde staande oogst in Argentinië belooft nog steeds een groote opbrengst en het weder is zeer gunstig. Ook uit Australië worden geen klachten vernomen, doch de met tarwe bezaaide oppervlakte is daar 10 pCt. tot 15 pCt. kleiner dan het vorige jaar. Eenige zorg voor de voorziening van Europa behoeft dat echter niet te wekken. In Australië liggen nog zulke enorme voorraden tarwe op verscheping te wachten, dat eenige vermindering in de opbrengst van den nieuwen oogst geen gewicht in de schaal legt. De mogelijkheid, dat de Australische tarwevoorraden ooit Europa zullen bereiken, wordt met de toename der verschepingsmoelijkheden steeds kleiner en meer en meer beginnen ook de Entente-rijken te rekenen met de noodzakelijkheid, zich zonder de Australische tarwe te redden. Zelfs zal het groote moeite kosten de noodige scheepsruimte beschikbaar te stellen voor den aanvoer van de nieuwe Argentijnsche tarwe, die in het begin van 1918 beschikbaar zal worden. De geallieerden zullen zeker trachten hunne behoefte zooveel mogelijk in Noord-Amerika te dekken, wat te minder bezwaren zal opleveren naarmate de eveneens uit Noord-Amerika verkrijgbare maïs en gerst meer als broodgraan worden gebruikt. Als de geallieerden hierin slagen, ziet de toekomst er voor Argentinië donker uit. Eenige troost vindt dat rijk in de aan Japan toegeschreven plannen om tarwe in Argentinië te koopen en in de inkoop van Spanje, dat echter zijne behoefte vrijwel geheel gedekt vindt door eigen verbouw en dus slechts weinig tarwe van buiten noodig heeft. Of de andere neutralen eenige hulp zullen kunnen bieden, is zeer twijfelachtig, nu de neutrale scheepvaart zooveel moeilijkheden ondervindt.

Met den uitzaai van wintertarwe wordt in de Vereenigde Staten flinke voortgang gemaakt en reeds wordt eene groote uitbreiding der bezaaide en te bezaaien oppervlakte gemeld. De aan de landbouwers voor de in 1918 te oogsten tarwe gegarandeerde minimumprijs van \$ 2 per bushel is dan ook

zeer aantrekkelijk. Ook in Britsch-Indië heeten de pogingen tot uitbreiding van den tarweverbouw met succes te zijn bekroond. De aanvoer en de distributie van de tarwe in Canada en de Vereenigde Staten is meer en meer regeeringszaak geworden. In Canada zal vrijwel het geheele voor uitvoer beschikbare overschot door de Britsche regeering worden aangekocht, te welker behoefte door de Canadeesche banken een crediet van 80 miljoen dollars is geopend voor de financiering van dezen enormen aankoop. In de Vereenigde Staten zal de geheele tarweoogst door de handen gaan van een vennootschap, opgericht door de regeering met een geheel door de regeering gefourneerd kapitaal van 50 miljoen dollars. De regeerings-bemoeiing gaat hier echter iets minder ver dan in Canada. De regeering der Unie treedt weliswaar als eenige koopster aan de tarwemarkten op voor de einde Augustus door haar vastgestelde minimum-prijzen (gebaseerd op \$ 2.20 per bushel voor No. 1 Northern te Chicago), doch zij staat die dan weder af aan handelaars, molenaars, enz., waarbij zij weliswaar de door de regeering te betalen maximum-winsten vaststelt, alsmede de hoeveelheden, die aan ieder hunner zullen worden afgestaan. Slechts de voor haar eigen leger alsmede voor de geallieerde rijken benodigde hoeveelheden behoudt de regeering voor zich, zonder de hulp van den handel in te roepen. De prijs, dien de Britsche regeering in Canada voor de tarwe betaalt, is vastgesteld in overeenstemming met de minimumprijzen, die in de Vereenigde Staten gelden. De uitvoer van tarwe uit de Vereenigde Staten zal zooveel mogelijk plaats vinden in den vorm van meel. De meelmolens zullen dus het geheele jaar volop werk hebben en aan scheepsruimte zal eene belangrijke besparing plaats vinden, al is het dan ook ten koste van de in Europa anders in den vorm van zemelen, enz. ter beschikking komende hoeveelheid veevoeder.

Maïs, Gerst en Haver. De in de export-landen beschikbare en binnenkort te verwachten voorraden van deze graansoorten wijzen nog steeds op overvloed, vooral wat haver en maïs betreft. De laatste raming door het Amerikaansche Landbouwbureau van de opbrengst van den haveroogst is nog weder grooter dan een maand geleden en ook in Canada zijn de verwachtingen zeer gunstig, evenals in Argentinië, waar trouwens alle te velde staande gewassen record-opbrengsten beloven. De oogsttijd valt daar echter eerst in onze wintermaanden en vóór wij zoo ver zijn, kunnen nog velerlei veranderingen plaats vinden. De maïs-oogst in de Vereenigde Staten heeft onlangs hier en daar in de meer noordelijke staten, waar niet veel maïs wordt verbouwd, van de vorst geleden. Veel invloed op het enorme totaal van den Amerikaanschen maïs-oogst zal die schade niet hebben. Wel heeft zij eenige fluctuaties teweeg gebracht in de prijzen aan de markt te Chicago, doch over het algemeen

## Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Maïs Oct.	Haver Dec.	Tarwe Oct.	Maïs Oct.	Lijnzaad Oct.
13 Oct. '17	220 <sup>2)</sup>	112 <sup>3)</sup> / <sub>8</sub>	58 <sup>1)</sup> / <sub>2</sub>	— <sup>5)</sup>	— <sup>5)</sup>	— <sup>5)</sup>
6 „ '17	220 <sup>2)</sup>	118 <sup>3)</sup> / <sub>8</sub>	58 <sup>3)</sup> / <sub>4</sub>	— <sup>5)</sup>	— <sup>5)</sup>	— <sup>5)</sup>
13 Oct. '16	158 <sup>3)</sup> / <sub>8</sub>	77 <sup>1)</sup>	48 <sup>3)</sup> / <sub>4</sub>	11,95 <sup>4)</sup>	6,30 <sup>4)</sup>	17,15
13 Oct. '15	108 <sup>3)</sup> / <sub>4</sub>	62	38 <sup>1)</sup> / <sub>4</sub>	11,65	4,85	11,90
13 Oct. '14	112 <sup>1)</sup> / <sub>4</sub>	—	47 <sup>3)</sup> / <sub>8</sub>	—	4,15 <sup>4)</sup>	8,80
20 Juli '14	82 <sup>1)</sup>	56 <sup>3)</sup> / <sub>8</sub> <sup>1)</sup>	36 <sup>1)</sup> / <sub>2</sub> <sup>1)</sup>	9,40 <sup>2)</sup>	5,38 <sup>2)</sup>	13,70 <sup>2)</sup>

<sup>1)</sup> per Dec. <sup>2)</sup> per Sept. <sup>3)</sup> offic. vastgestelde locoprijs. <sup>4)</sup> per Nov. <sup>5)</sup> niet ontvangen.

## Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	15 Oct. 1917	8 Oct. 1917	15 Oct. 1916
Tarwe .....	588,— <sup>1)</sup>	588,— <sup>1)</sup>	426,— <sup>1)</sup>
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata) .....	360,— <sup>1)</sup>	360,— <sup>1)</sup>	285,— <sup>1)</sup>
Gerst (46 lb. feeding) ....	360,— <sup>1)</sup>	360,— <sup>1)</sup>	360,— <sup>1)</sup>
Haver (38 lb. white clipped)	18,— <sup>1)</sup>	18,— <sup>1)</sup>	17,— <sup>1)</sup>
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ..	250,— <sup>1)</sup>	250,— <sup>1)</sup>	180,— <sup>1)</sup>
Lijnzaad (La Plata) .....	nom.	nom.	600,—

<sup>1)</sup> Regeeringsprijs.

## AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	7—13 Oct. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	7—13 Oct. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	—	253.376	568.429	—	38.227	18.793	291.603	587.222
Rogge .....	—	8.465	17.139	—	—	525	8.465	17.664
Boekweit .....	—	2.314	10.032	—	—	500	2.314	10.532
Maïs .....	—	114.637	324.298	6.424	80.134	153.883	194.771	478.181
Gerst .....	—	30.600	90.009	—	11.886	18.726	42.486	108.735
Haver .....	—	12.399	43.460	—	27.269	7.840	39.668	51.300
Lijnzaad .....	—	8.322	88.607	—	7.560	50.012	15.882	138.619
Lijnkoek.....	—	34.078	124.860	—	27.985	5.735	62.063	130.595
Tarwemeel .....	—	19.988	21.370	—	3.051	—	23.039	21.370

## AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe .....	6.416	343.964	744.774	—	—	—	343.964	744.774
Maïs .....	—	12.335	74.829	—	—	—	12.335	74.829
Tarwemeel .....	2.584	6.962	1.260	—	—	—	6.962	1.260



zijn die prijzen stabiel. De Amerikaansche zichtbare voorraad van oude maïs is tot minimale afmetingen geslonken. Ook de voorraden bij de boeren schijnen buitengewoon klein te zijn, hetgeen trouwens voor de hand ligt, waar de prijs van loco oude maïs aan de Oostkust nog steeds bijna \$ 1 per bushel hooger is dan October te Chicago.

In Argentinië worden eindelijk de maïsaanvoeren aan de havenplaatsen door den invloed van het warmere jaargetijde droger en van betere kwaliteit. Verscheping is echter wegens gebrek aan scheepsruimte zeer bezwaarlijk en de verscheppte hoeveelheden zijn voortdurend uiterst klein.

Lijn z a a d. De berichten over de nieuwe lijnzaadoogsten van Canada en de Vereenigde Staten loopen zeer uiteen. Het schijnt, dat in den laatsten tijd gebleken is, dat de zeer pessimistische meeningen van begin September overdreven zijn geweest en dat het gunstiger weder van de laatste weken in beide landen verbetering heeft gebracht. Veel beteekent die verbetering echter nog niet en het tekort aan lijnzaad in Noord-Amerika zal dit jaar zeker veel te groot zijn dan dat Canada daarin zal kunnen voorzien. Argentinië belooft echter een zeer grooten oogst, ruim voldoende, om de Amerikaansche, alsmede de tegenwoordig zeer beperkte Europeesche behoefte te dekken. Ook worden eindelijk verschepingen gemeld van lijnzaad van den zich nog in Argentinië bevindenden voorraad naar Noord-Amerika. Het seizoen 'zal echter wel te ver gevorderd zijn om de Argentijnsche houders gelegenheid te geven, zich tegen de nu geldende zeer hoge prijzen van hun geheelen voorraad te ontdoen.

De Engelsche markt wordt nog steeds voldoende uit Britsch-Indië voorzien.

**Buitenlandsche granen in Nederland.**

Niet de minste verandering ten goede valt te vermelden ten opzichte van nieuwe graanaanvoeren naar Nederland. Meer en meer blijkt, dat ons land nog geruimen tijd zal moeten trachten, zich zelf te helpen.

**SUIKER. NOTEERINGEN.**

Data	Amsterdam per October	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
12 Oct. 1917 ..	f —	53/9	17/6	—	—
5 " 1917 ..	—	53/9	—	—	—
12 Oct. 1916 ..	" 25 3/32	47/1 1/2	21/6	29/-	6.02 à 6.08
12 Oct. 1915 ..	" 18 9/32	50/-	20/4 1/2	18/-	—
21 Juli 1914 ..	" 11 13/32	18/-	—	—	3.26

Over onze Bietsuikermarkt valt niets nieuws te berichten. Het regenachtige weder heeft op het binnenhalen van den oogst zeer belemmerend gewerkt en is het te hopen, dat spoedig droog weer intreedt.

In Duitschland daarentegen waren de regens zeer welkom, aangezien in de meeste streken de grond hard was geworden. In Oostenrijk-Hongarije rekent men op een vrij hoog gehalte, doch de opbrengst aan bieten zal beneden normaal blijven, daar de gewichtstoename in den laatsten tijd geen noemenswaardige vorderingen gemaakt heeft.

De zichtbare voorraden zijn volgens F. O. Licht:

	1916/17	1915/16	1914/15
Duitschland	1 Sept. '16 250.000*	545.000*	536.607 tons
Hamburg	1 " '16 305.000*	478.000*	244.741 "
Oostenrijk	1 " '16 39.012	58.525	141.454 "
Frankrijk	15 Sept. '17 65.996	3.797	14.145 "
Nederland	1 Aug. '17 58.754	19.642	79.913 "
België	1 " '17 144.859	167.672	198.236 "
Engeland			
Totaal Europa	863.621	1.272.636	1.215.096 tons
V.S.v.N.A. 20 Sept. '17	78.000	206.398	272.528 "
Cubahavens 26 " '17	133.000	319.747	291.229 "
Totaal .....	1.074.621	1.798.781	1.778.853 tons

\* Raming.

Neemt men hierbij in aanmerking, dat de zeilende Java-ladingen, die feitelijk ook in dit overzicht thuis behooren, dit jaar veel minder zijn dan verleden jaar, dan wordt de vergelijking met vroegere jaren nog ongunstiger.

Uit Java kwamen, in verband met de onderbreking van het telegrafisch verkeer via Engeland, geen nieuwe berichten binnen. Reeds sedert eenigen tijd werden onderhandelingen gevoerd tusschen de Suikervereeniging en de Engelsche Sugarcommission over eenen inkoop door laatstgenoemde van 2.500.000 picols Javasuiker en is het alleen aan de afbreking van het telegrafisch handelsverkeer te wijten dat wij het

tot stand komen der transactie heden nog niet kunnen melden.

Uit Amerika kwamen uit den aard der zaak ook geene nieuwe berichten. De ontvangsten der week eindigende 28 Sept. bedroegen 28,000 tons, de versmeltingen 41.000 tons en de voorraden 65.000 tons tegen 167.000 en 277.000 tons in de voorgaande jaren.

Cuba-statistiek:	1916/17	1915/16	1914/15
Ontv. der week tot 22 Sept.	12.000	780	9.000 tons
Totale sedert 1 Dec. 1916	2.967.673	2.961.746	2.520.715 "
Werkende fabrieken ....	?	1	1 "
Export d. week tot 22 Sept.	13.000	16.000	18.659 "
Totaal sedert 1 Dec. 1916	2.756.869	2.600.404	2.167.892 "
Voorraad op 17 Sept. ...	133.000	320.000	291.229 "

**KATOEN.**

De Liverpool Cotton Market werd den 1en October heropend voor den onbeperkten handel in termijnen, echter alleen voor Groot-Britannië en de Geallieerden, voor de neutrale landen mogen de makelaars geen orders uitvoeren.

Contracten voor den termijnhandel zijn thans gebaseerd op Good Middling American in plaats van, zoals vroeger, op „Middling American”, terwijl de transacties tot „single months” van Januari 1918 tot Mei 1918 beperkt worden.

Met het oog op den oorlogstoestand werd verder het bestaande Liverpool-Contract vervangen door een Emergency-Contract, volgens welks bepalingen noch koopers noch verkoopers de levering van de katoen kunnen verlangen en beide partijen daarentegen genoegen moeten nemen met het over en weer verrekenen der t.z.t. bestaande marktverschillen. Ook de officieele noteering voor Loco-katoen baseert Liverpool vanaf 1 October op „Good Middling”.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

Vanaf	1 Oct. '17	11 Oct. '17	5 Oct. '17	28 Sept. '17	12 Oct. '16	12 Oct. '15
New York voor Middling ..	27,35 c	26,70 c	25,30 c	17,60 c	12,50 c	
Liverpool voor Good Middling	20,57 d	19,82 d	18,62 d	10,15 d	7,19 d	

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 6 Oct. '17	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	593	1002	704
" Atlant. Havens	495	609	612
Uitvoer naar Gr. Brittannië	560	479	297
" " 't Vasteland.	308	521	479
" " Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	6 Oct. '17	6 Oct. '16	6 Oct. '15
Amerik. havens .....	573	952	1092
Binnenland .....	413	793	706
New York .....	85	74	270
New Orleans .....	87	200	173
Liverpool .....	329	563	934

**WOL.**

De volgende cijfers geven den wol-uitvoer aan van La Plata:

Uit Argentinië:		1 Oct. 1915—
	1 Oct. 1916—	31 Aug. 1916
Frankrijk .....	31.834 bn.	26.423 bn.
Italië .....	28.915 "	39.322 "
Engeland .....	33.979 "	30.743 "
Vereenigde Staten ....	217.762 "	149.745 "
Spanje .....	3.157 "	6.812 "
Nederland .....	7.517 "	11.002 "
Andere landen .....	9.103 "	18.667 "
Totaal .....	332.267 bn.	282.714 bn.

Uit Uruguay:		1 Oct. 1915—
	1 Oct. 1916—	31 Aug. 1916
Frankrijk .....	1.928 bn.	768 bn.
Italië .....	9.508 "	21.758 "
Engeland .....	1.729 "	311 "
Vereenigde Staten ....	45.827 "	9.297 "
Andere landen .....	2.952 "	10.086 "
Totaal .....	61.944 bn.	42.220 bn.

De vooruitzichten voor den nieuwen wol mogen goed genoemd worden. Het weer is zeer gunstig geweest voor het lammeren werpen en behoudens onvoorziene omstandigheden, kan men een kleine productievermeerdering verwachten, zoowel voor Argentinië als voor Uruguay.

De heeren Dalgety & Co. publiceeren de volgende cijfers voor Australasië:

	Productie	Verkoop	Uitvoer
1 VI '16—30 VI '17	2.268.000 bn.	2.216.581 bn.	1.674.136 bn.
1 VI '15—30 VI '16	1.994.656 "	1.807.979 "	2.129.915 "
1 VI '14—30 VI '15	2.337.014 "	1.544.799 "	2.137.702 "
1 VI '13—30 VI '14	2.527.463 "	1.968.578 "	2.527.463 "

Het aantal schapen bedroeg:

	Australië	Nieuw-Zeeland	Totaal
1916.....	71.416.000	22.475.300	96.179.000
1915.....	69.781.303	24.607.868	94.389.171
1914.....	82.011.606	24.465.526	106.477.152
1913.....	85.096.859	24.798.763	109.805.662
1912.....	83.451.867	23.750.153	107.202.020
1911.....	92.742.034	24.269.620	117.011.654
1910.....	92.241.226	23.792.947	116.034.173

### COPRA.

Er ging deze week bij gebrek aan aanbod niets om. Ceylon cif. Londen £ 46.-.

### NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

13 October 1917..	nom.	} N.O.T.-condities.
6 " 1917..	f'57	
13 October 1916..	"41	
13 October 1915..	"30	
20-25 Juli 1914..	"28 3/4	

### PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review” van 21, 28 September en 5 October).

Londen. Geraffineerde petroleum. De voorraden zijn zeer gering. Hiermede in verband is de markt zeer vast. De prijzen der diverse merken hebben sedert 7 September geen verandering ondergaan, met uitzondering van 2e distillaat, dat sedert 5 October niet meer werd genoteerd. De prijzen waren:

Water White .....	1 s. 9 1/2 d.
Standard White.....	1 s. 8 1/2 d.
2e distillaat.....	1 s. 8 d.

Smeerolie. De prijzen hebben geen verandering ondergaan en waren:

American pale ....	£ 27 tot £ 35
American red.....	£ 31 „ £ 35
American filt. cyl. .	£ 33 „ £ 38
American dark cyl.	£ 27.10 s. tot £ 31

De markt is zeer vast en dagelijks worden hogere prijzen verwacht.

Stookolie en vethoudende oliën worden niet officieel genoteerd.

Benzine. Overzicht van de benzine-prijzen op diverse data.

	Tot eind Mei	Tot half Juli	27 Juli—31 Aug.	7—14 Sept.
No. 1	2 s. 10 d.	2 s. 10 3/4 d.	3 s. 1 d.	3 s. 3 d.
No. 2	2 s. 9 d.	2 s. 9 3/4 d.	3 s.	3 s. 2 d.
No. 3	2 s. 8 d.	2 s. 8 3/4 d.	2 s. 11 d.	3 s. 1 d.
		21 Sept.	28 Sept.—5 Oct.	
No. 1....	niet genoteerd		niet genoteerd	
No. 2....	4 s.		3 s. 11 1/2 d.	
No. 3....	3 s. 9 1/2 d.		3 s. 10 1/2 d.	

No. 1 is niet genoteerd, omdat dit artikel voor privé-gebruikers niet meer te verkrijgen is. In Schotland en Ierland zijn de prijzen nu 1 1/2 d. hooger voor de resterende merken. Verbruiksbelasting van 6 d. niet inbegrepen.

Terpentijn. Gedurende de week van 21 September was de terpentijn-markt zeer levendig met voortdurend stijgende prijzen, welke zich de daaropvolgende week handhaafden, om de laatste week met sprongen omhoog te gaan. De sluitnoteeringen zijn:

	14 Sept.	21 Sept.	28 Sept.	5 Oct.
Loco .....	60 s. 3 d.	65 s. 3 d.	66 s.	71 s. 9 d.
September/Decemb.	—	—	—	—
October/December.	61 s. 3 d.	66 s. 3 d.	66 s. 6 d.	72 s. 9 d.
Januari/April ....	63 s. 3 d.	68 s. 3 d.	68 s. 6 d.	74 s.

Paraffine. De nominale noteeringen bleven onveranderd:

Smeltpunt 140°	7 3/4 d. per lb.
„ 130—132°	7 „ „ „
„ 125—127°	6 1/4 „ „ „
„ 118—120°	6 „ „ „

Liverpool. De toestand der markt heeft geen verandering ondergaan.

Bakou. De markt voor ruwe olie bleef vast en noteeringen stonden op den prijs van 60 kopeken het poed, vastgesteld door het Gouvernement. (20 September).

Er is sterke vraag naar ruwe olie tegen de nieuwe door het Gouvernement vastgestelde prijzen, zijnde 96 kopeken voor Bakou en Grosny ruwe olie. De ongeregeldeheden der werklieden hebben een einde genomen en het is te verwachten, dat er schikkingen zullen getroffen worden met hen, op grond van de door het Gouvernement vastgestelde algemeene bepalingen. (Telegram 23-September).

New York. Geen verandering te noteeren.

Philadelphia. Standard White 10,35 c. per gallon.

## VERKEERSWEZEN.

### SCHEEPVAART.

15 October 1917. Uit de Vereenigde Staten wordt gemeld, dat enige graanelevators in Brooklyn door brand vernield zijn en daardoor meer dan 160.000 bushels graan verloren ging. Voor het transportvraagstuk is dit niet van veel betekenis, omdat de havens in de Golf van Mexico in den toekomst voor graanverschepping aangewezen zullen worden. New Orleans, — na New York de grootste haven der Vereenigde Staten, — heeft buitengewoon goede inrichtingen voor graanverlading, met een laadcapaciteit van ruim 100.000 bushels per uur. Er zijn daar een groot aantal elevators met ruimte voor millioenen bushels graan en meer elevators zijn in aanbouw. Ook komen verdere berichten over de ontwikkeling van binnenlandsche waterwegen; aan de regeering wordt het voornemen toegeschreven het transport zelf ter hand te nemen door een groot aantal lichters te huren en te doen bouwen.

Behalve de schepen boven 2500 ton, welke vanaf heden onder regeeringstoezicht komen, zullen eerlang ook booten van 1500/2500 ton opgekommandeerd worden.

Berichten over plannen tot aanbouw van koopvaardij-schepen op reusachtige schaal blijven aanhouden. Er wordt reeds becijferd, dat de regeering aan het eind van het volgend jaar de beschikking over nieuwe schepen met meer dan 13.000.000 ton draagvermogen zal hebben. De minister van marine hield over het onderwerp een lange redevoering en moet o.a. gezegd hebben, dat de regeering niet zou terugdeinzen voor het nemen van de meest drastische maatregelen, teneinde elke ton scheepsruimte die onder haar bereik kwam te verkrijgen of op te kommandeeren. Na de onderverinding opgedaan door Nederlandsche schepen in Amerika en na het inmiddels uitgevaardigde verbod tot levering van bunkerolen behoort aan het bestaan dier voornemens niet meer getwijfeld te worden.

Een aantal tankschepen zal door de regeering in gebruik genomen worden om de oorlogsvloten van Amerika en de Entente van stookolie te voorzien.

In Australië nemen de plannen om silos te bouwen, wegens het gebrek aan schepen om het graan te vervoeren, vaster vorm aan. Voorgesteld wordt de bouwkosten, — circa 35.000.000 gulden, — door de regeering van het Gemeenebest te doen dragen.

In Griekenland werd een verordening uitgevaardigd, waarbij verkoop of overdracht van schepen verboden wordt, zoowel aan Grieksche als aan buitenlandsche onderdanen, tenzij bijzondere vergunning gegeven wordt.

De Noorsche molestpremie werd, wegens het verminderde duikbootgevaar, van 8 op 7 pCt. gebracht.

Peru brak de diplomatieke betrekkingen met Duitschland af, en nam de geïnterneerde schepen, met een draagvermogen van ca. 70.000 tons, in beslag.

In de vrachtenmarkt ging nagenoeg niets om. De laatste noteeringen zijn 750/- voor talk en 1000/- voor huiden van Argentinië naar Genua, Kr. 190 kolen van de Oostkust naar Scandinavië, 150/- kolen van Cardiff naar Bilbao en 250/- naar Barcelona.

De uitvoer van Engeland naar Scandinavië en Nederland is vanaf 8 October stopgezet. Intusschen vallen steenkolen, waarvoor reeds uitvoervergunning gegeven werd, niet onder deze bepaling, zoodat de 100.000 ton, welke deze maand naar Nederland vervoerd zouden worden, toch ter verschepping komen. De aanvoer moet plaats vinden met Nederlandsche schepen; de regeering tracht de benodigde ruimte te huren.

## GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Eng- land
8/13 Oct. 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
1/6 „ 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
9/14 Oct. 1916	—	—	f 14,—	11/8	f 100	121/9
11/16 Oct. 1915	—	—	„ 6,50	12/-	„ 43,50	66/3
Juli 1914	11 d.	7/8	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

## HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijn- stullen)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
8/13 Oct. 1917	—	—	—	—
1/6 „ 1917	—	—	—	—
9/14 Oct. 1916	—	—	—	470/- <sup>1)</sup>
11/16 Oct. 1915	—	—	—	250/- <sup>1)</sup>
Juli 1914	f 12,—	24/8	75/-	77/8

## ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Pott- Middles- bro'
8/13 Oct. 1917	—	—	—	—
1/6 „ 1917	—	—	—	—
9/14 Oct. 1916	18/8	19/-	—	—
11/16 Oct. 1915	17/1	18/8	—	—
Juli 1914	4/3	5/4 1/2	5/8	8/8

## KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
8/13 Oct. 1917	69/-	101/3	—	—	—	—
1/6 „ 1917	69/-	101/3	—	—	—	—
9/14 Oct. 1916	34/-	76/9	60/-	30/-	f 6,50	—
11/16 Oct. 1915	fr 28,—	39/-	45/-	39/2	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/8	3/2	5/-

## DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivoo- stock West Europa	Chill West Europa (salpeter)
8/13 Oct. 1917	—	—	—	—
1/6 „ 1917	—	500/-	—	—
9/14 Oct. 1916	130/-	155/-	—	—
11/16 Oct. 1915	52/-	75/-	85/-	80/-
Juli 1914	14/8	16/3	25/-	22/3

<sup>1)</sup> Per zeilschip.

## BINNENVAART.

Ook in Nederland gaan hoe langer hoe meer stemmen op, zooveel mogelijk vrij te trekken van de binnenscheepvaart. Maatregelen zijn van hoogerhand getroffen, om goederen van en voor plaatsen aan goed vaarwater gelegen, ook langs den waterweg te doen vervoeren, speciaal ter ontlasting van de spoorwegen, uit een oogpunt van koltenbesparing. Zoo werd de vorige week de pakketpost van Rotterdam naar Hoek van Holland niet meer per spoor, doch per sleepschip vervoerd. Een soort bedrijfscentrale is in het leven geroepen (zetel te 's Gravenhage — Kneuterdijk — met medewerking en onder toezicht van den Generalen Staf). De binnenscheepvaart in het algemeen kan thans deze maatregelen slechts met vreugde begroeten; zoowel de binnenvaartreder als de particuliere schipper. Thans strekt de werkzaamheid van het nieuwe bedrijf zich nog wel voornamelijk naar het noorden van ons land uit — bijna uitsluitend vaartuigen van de Friese maat worden aangenomen, — maar ook de overige gedeelten van ons land zullen wel spoedig erin worden opgenomen.

Het sleepbootbedrijf wordt eveneens zoo gecentraliseerd mogelijk beheerd, om de koltenbesparing zooveel mogelijk in de hand te werken en teneinde de exploitatie van de sleepbooten zoo economisch mogelijk te doen zijn.

Toch moet men zich onwillekeurig afvragen welke invloed van die bepalingen, ook na den oorlog, zal uitgaan. Eén

gevaar is er reeds dadelijk te noemen, namelijk dat A op de hoogte kan komen van de zaken van B, en dat het in verband hiermede voor de kleinere bedrijven steeds moeilijker zal worden zich staande te houden. Het goede van eene bedrijfsconcentratie in deze benarde tijden is zeer zeker, dat het werk, dat er is, voor de binnenscheepvaart in groote trekken zoo economisch mogelijk verdeeld wordt. Mits de regeering harerzijds met zorg de vakkundigste personen kieze, die met tact en overleg, en met terzijde stelling van hunne eigen belangen, de algemeene belangen hebben te dienen. De regeering wake ervoor, dat niet de groote ondernemingen met hunne eigen talrijke vaartuigen, in hoofdzaak de exploitatie van die eigen vloeten kunnen bevorderen en vergemakkelijken, maar dat de binnenvaart in het algemeen de voordeelen van die bedrijfscentralisatie plukke!

Met een enkel woord moge van deze plaats voorts gewezen worden op wat thans in Duitschland op dit gebied kort geleden tot stand is gekomen, namelijk de twee belangrijke verordeningen ter zake van de binnenscheepvaart; een gewelddige organisatorische arbeid, verricht, onder leiding van den Chef van de Veldspoorwegen. In hoofdzaak komen de verordeningen hierop neer:

„1e. Voor transporten op binnenwateren, voor het sleepen, „laden en lossen van binnenscheepen, alsmede voor de huur „daarvan, kunnen maximum- en minimumvrachtprijzen wor- „den vastgesteld; de tarieven zijn vast te stellen door den „Chef van de Veldspoorwegen”;

„2e. Scheepvaartafdeelingen kunnen worden „opgericht; dat wil zeggen: door onteigening kan de Staat „één of meer particuliere bedrijven onteigenen — tegen vast „te stellen vergoedingen — ten einde het uitvoeren der „werkzaamheden te vergemakkelijken. De oorspronkelijke „eigenaars hebben, zoodra de scheepvaartvereniging geen „belang meer heeft bij de gerequireerde schepen het recht „hunne vaartuigen terug te koopen, met inachtneming der „wettelijke bepalingen, mits binnen één maand na de aan- „zegging van de betrokken scheepvaartafdeeling van dat „recht gebruik makend.

Dat hier de vrije handel zeer aan banden wordt gelegd, behoeft geen betoog en evenzoo dat het doel dezer verordeningen voornamelijk is, het Departement van Oorlog zooveel mogelijk de beschikking te geven over de door dat Departement noodig geoordeelde vervoermiddelen, alsmede de spoorwegen te ontlasten. Een flink stuk organisatie — zooals Duitschland dat kan — maar zeer zeker door den handel niet met onverdeelde vreugde begroet. De handelskamer te Duisburg Ruhrort heeft dan ook gemeend ernstig protest te moeten aantekenen.

Hoe het staat met eventuele opvoering van Nederlandsche vaartuigen, is thans nog niet na te gaan. Ze behoorren er natuurlijk buiten te vallen. Maar dan doet zich onmiddellijk de vraag voor, of die Nederlandsche vaartuigen, in den vrijen handel gelaten, geen afbreuk zullen doen aan de Duitsche binnenvaart, en of hiertegen van Duitsche zijde niet ernstig zal worden geprotesteerd. Immers, de Nederlandsche vaartuigen worden niet bedreigd met inbeslag-neming — met boeten (hoogstens Mk. 15000) bij overschrijding van minimum- of maximumvrachten en kunnen dus in den vrijen handel geweldig concurreren. (Het aantal Nederlandsche schepen varende in Duitschland is sedert den oorlog zeer toegenomen, vooral omdat de vrachten loonend zijn).

In Nederland wordt door den „Schippersbond” geijverd voor minimum- en maximumvrachtprijzen en centralisatie van het bevrachten (op een beurs in de diverse plaatsen, met zoo mogelijk een bezoldigd gemeentebtenaar aan het hoofd). De handel is er niet vóór, om meer dan één reden, en wel voornamelijk omdat de vrije concurrentie, het vrije verkeer belemmerd zal worden, en om het dan niet vrij meer kunnen beschikken over het eigen materieel der ondernemingen in verband met de gevraagde beurtbevrachtingsregeling. Met een maximumprijs voor vrachten gaan ook de Rijnschippers (Rijnschippersbond) niet mede.

Dat alle toestanden als vóór den wereldoorlog met den vrede niet terug zullen keeren zal wel elkeen inzien — daarvoor is het geheele Europeesche economische verkeer te veel ontredder. Heel veel zal opnieuw opgebouwd moeten worden, maar elkeen uit de binnenscheepvaart, zoowel in Nederland als in Duitschland, zal toch hopen, dat het groote Rijnverkeer — Rotterdam als transitohaven voor het Westfaalsche industriegebied en misschien in de toekomst ook Rotterdam als transitohaven voor het Lotharingsche industriegebied — weer geheel zal opleven. Doch dan weder als vrij bedrijf. Ook hierom zal men zich in Nederland ernstig rekenschap hebben te geven der draagwijdte van de bovengenoemde Duitsche verordeningen. Immers een wettelijk geregeld binnenscheepvaart in Duitschland tegenover een vrije Nederlandsche scheepvaart zou voor Rijn- en transitoverkeer tot tal van moeilijkheden kunnen leiden.

# Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT  
Telegramadres: NEDRUSBANK PETROGRAD.

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

J. & J. M. VOORHOEVE  
Makelaars in Assurantiën  
Anno 1836

ROTTERDAM

## NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

**5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven)** tegen Beurskoers  
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

## GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.  
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen van elken aard.

## ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 pCt.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

## Nederlandsch-Transatlantische Hypotheekbank

te AMSTERDAM.

Werkt in CANADA met eigen kantoren

Directie { J. MEES te Amsterdam  
L. DROOGLEEVER FORTUYN te Winnipeg

**5%** PANDBRIEVEN in stukken van f.1000,—, f.500,— en f.100,—

Afgifte tegen beurskoers.

## PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en ten gebruike voor de

## VERMOGENSBELASTING

Prijs f 1,—

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

## GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede

## NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE, MEDAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 30.000.000,—

Reserven f 14.800.000,—